

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

5^E JAARGANG

WOENSDAG 3 NOVEMBER 1920

No. 253

INHOUD

DE NIEUWE INDISCHE BELASTINGVOORSTELLEN I door Mr. J. Gerritzen	Biz. 953
De Verhoging van de Tarieven der Posterijen door Mr. G. H. Dijkmans van Gunat	956
Export en Wisselkoersen, Valutaleeningen door Mr. W. C. Mees R. Aen	957
Opmerkingen naar aanleiding van de Limburgsche Tramwegplannen	957
Oorlogsconjunctuur in Japan door J. Ströömberg	959
De Resoluties der Brusselsche Conferentie IV	962
Goud en Zilver in het derde Kwartaal 1920	963
Londensche Correspondentie	965
AANTEKENINGEN:	
Vooruitzichten in de Textielnijverheid	967
Kleinhandelsprijzen	968
Het verloop van prijzen en loonen in vroegere oorlogen	968
Een voorstel tot annuleering der Europeesche schulden aan Amerika	968
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	969
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	969—975
Geldkoersen	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen	Goederenhandel.
Bankstaten	Verkeerswezen.

houden, zoodat Woensdag tot 11.43 betaald werd. Daarna trad een reactie in en sloot de markt flauw. New York bleef gezocht op weinig veranderde koersen. De overige wissels waren echter allen flauw. Vooral Marken waren weder sterk aangeboden en liepen een oogenblik tot 4.15 terug. Java eveneens weder flauwer; heden 99 a 99½. Op de termijnmarkt waren Ponden sterk gezocht, zoodat in afwijking van de noteringen der laatste maanden nu een agio boven spot betaald werd.

LONDEN, 30 October 1920.

In aansluiting aan de vorige week was de geldmarkt in het begin dezer week zeer gemakkelijk; groote aankopen van schatkistwissels en de aanstaande maandswisseling gaven de markt langzamerhand een vaster aanzien en moest voor daggeld door-eengenomen 5 pCt. betaald worden; 7-daagsgeld noteerde 5 pCt.—5½ pCt. Van zeer bevoegde zijde werd medegedeeld, dat de bankiers tot het einde van dit jaar een zeer krappe geldmarkt verwachten, welke toestand geaccentueerd zal worden na beëindiging der kolenstaking.

De disconto-markt werd in sympathie met de geldmarkt tevens minder gemakkelijk en ofschoon prijzen vaster werden, waren de banken geen gretige kopers. 2-, 3-, 4 en 6-maands-papier noteerden resp. 5½ pCt., 6½—6¼ pCt., idem en 6¾—7½ pCt.

DE NIEUWE INDISCHE BELASTING- VOORSTELLEN.

I.

De Memorie van Toelichting op de wijziging en verhoging der begroting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1920 (zitting 1919/1920 — 490) stelt voorop, dat het tekort op den gewonen dienst geraamd wordt op rond f 113.000.000.

Ten aanzien van dit tekort leest men in die Memorie het navolgende:

„Sloot de begroting voor 1919 met een geraamd tekort op den normalen dienst van bijna f 59½ miljoen, voor 1920 zijn de gewone uitgaven nog met bijna f 105½ mill. toegenomen, waartegenover slechts staat een hogere raming uit de normale middelen van ruim f 51½ miljoen. Het tekort op den gewonen dienst 1920 is derhalve bijna f 53¾ miljoen grooter dan ten vorigen jare en belooft ruim f 113 miljoen.

Uit de groote toeneming van de gewone uitgaven, welke het accres der normale middelen verre achter zich laat, blijkt, dat thans op eenmaal een zeer belangrijke achterstand valt in te halen, ontstaan doordat in 1917, wegens de onzekere tijdsomstandigheden, niet dadelijk de vereischte maatregelen konden worden genomen voor het sluitend maken van den in sterke mate opgezeten dienst der gewone uitgaven.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: Mr. G. W. J. Bruins.

Assistent-Redacteur voor het weekblad: D. J. Wansink.

Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruijge Plaatsweg 37.

Telef. Nr. 3000. Telegr. adres: Economisch Instituut.

Postcheque en girorekening Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50 per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnees, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentien f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijff & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, s-Gravenhage.

1 NOVEMBER 1920.

In den toestand van de geldmarkt kwam niet veel verandering. In het begin der week was het aanbod van geld iets grooter, zoodat wissels meestal voor 4½ pCt. plaatsing konden vinden. Al spoedig echter kwam er in verband met de maandswisseling veel vraag naar geld, zoodat verschillende posten kort loopende wissels bij de bank ondergebracht werden en prima 3-maands-papier slechts moeilijk voor 4½ pCt. te plaatsen was. De prolongatierente noteerde meestal 4½ pCt. Call-geld sterk gevraagd.

De stijging van Londen bleef aanvankelijk nog aan-

Luidens de in Indië voorloopig vastgestelde algemeene begrooting en algemeene aanvullingsbegrooting voor het dienstjaar 1920, zou voor het herstel van het ten eenenmale verbroken evenwicht in den gewonen dienst een samenstel van belastingmaatregelen moeten dienen, omvattende de heffing van tal van nieuwe uitvoerrechten, eene verhooging van de invoerrechten, de accijnzen en de inkomstenbelasting, de invoering van een petroleumbelasting en eene vervoerbelasting, eene eenmalige heffing van de suiker- en kinaoogsten 1919 (deze laatste in het bijzonder bestemd tot dekking van crisisuitgaven), alsmede de invoering van speciale belastingen van suiker, koffie, thee en tabak. De ondergeteekende had zich voorgesteld (bladz. 12, 1ste alinea van zijne Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer betreffende de ontwerp-begrooting voor 1920), om zoodra de uit Indië nopens de nieuwe belastingmaatregelen benodigde gegevens hem zouden hebben bereikt bij de Staten-Generaal de noodige voorzieningen aanhangig te maken ter versterking van de gewone Landsmiddelen met een bedrag minstens overeenkomend met dat, vereischt voor de dekking van het tekort op den normalen dienst van dit jaar. De sedert eerst geleidelijk uit Indië ontvangen geformuleerde voorstellen echter hebben een nader overleg met de Indische Regeering noodzakelijk gemaakt. Tot zijn leedwezen is de ondergeteekende daardoor niet in staat thans reeds ter zake in bijzonderheden te treden. Mocht het overleg, naar hij zich vleit dat het geval zal zijn, binnenkort tot een bevredigend resultaat leiden, dan zullen de voorstellen, beogende de vereischte vermeerdering van de vaste inkomsten ter erlanging, reeds voor het dienstjaar 1920, van eene sluitende begrooting voor den gewonen dienst, zoo eenigszins mogelijk nog vóór de openbare behandeling van het onderhavig wetsontwerp aanhangig worden gemaakt."

Thans zijn de door de Indische regeering voorgestelde belastingmaatregelen, hoewel in verschillende opzichten belangrijk gewijzigd, bij Koninklijke Boodschap d.d. 16 September 1920 aan de Tweede Kamer ter behandeling aangeboden.

Zij omvatten:

1e. eene verhooging van de accijnzen van gedistilleerd, petroleum en lucifers;

2e. eene verhooging van de bestaande uitvoerrechten benevens nieuwe uitvoerrechten op caoutchouc, copra, kinabast, kinine en andere uit kinabast bereide stoffen, klapperolie en peper, evenwel voorzoover betreft caoutchouc, kinabast, kinine en andere uit kinabast bereide stoffen slechts voor drie jaren, gerekend van den dag der inwerkingtreding der betrekkelijke ordonnantie af;

3e. eene verhooging van het tarief van invoerrechten;

4e. eene verkeersbelasting;

5e. eene verhooging van de inkomstenbelasting voor fysieke personen met inkomens boven f 36.000 's jaars, en voor rechtspersonen naar het jaarlijksch zuiver inkomen van 4 percent tot 6 percent;

6e. eene aanvulling der inkomstenbelasting door het scheppen eener extra-winstbelasting voor rechtspersonen, die bedragen zal 6 percent van het gedeelte van het inkomen, dat een tiende van het bedrag der kapitaalstortingen te boven gaat, vermeerderd met 8 percent van het gedeelte van het inkomen boven een vierde van de kapitaalstortingen, met 10 percent van het gedeelte van het inkomen boven de helft der kapitaalstortingen en met 12 percent van het gedeelte van het inkomen boven het volle bedrag der kapitaalstortingen; (onder „inkomen" zal zijn te verstaan het jaarlijksch zuiver inkomen, verminderd met de daarop rustende belasting naar dat inkomen, terwijl onder „kapitaalstortingen" begrepen worden niet alleen het bedrag van het maatschappelijk kapitaal, zooals door de Indische Regeering werd voorgesteld, maar het geheele in het bedrijf aangewend kapitaal, dus inclusief gemaakte reserves en gedane afschrijvingen);

7e. tijdelijke speciale belastingen ten laste der suiker-, koffie-, thee- en tabakscultuur, die geheven zullen worden van de opbrengsten der oogsten in 1920, 1921 en 1922 voorzoover de suiker, koffie en thee betreft, en voor de oogsten in 1919, 1920 en 1921 voorzoover de tabak betreft. Zij berusten op het beginsel,

dat het verschil tusschen de opbrengst en den kostprijs der betrokken producten zal worden belast volgens een progressief tarief, dat gebaseerd is op de verhouding, waarin dit verschil tot den kostprijs staat. Voor tabak zal de belasting op vroegere oogsten betrekking hebben dan voor suiker, koffie en thee, omdat tusschen oogst en verkoop van tabak gemiddeld één jaar verloopt, en de oorlogswinstbelasting voor het laatst over de in 1919 gemaakte winsten wordt geheven, zoodat zij, wat de tabakscultuur betreft, in hoofdzaak de meerwinsten uit de oogsten van 1918 en daaraan voorafgegane jaren treffen zal, en dus voor eene behoorlijke aansluiting der productenbelasting aan de oorlogswinstbelasting de tabakbelasting voor het eerst van oogst 1919 moet worden geheven;

8e. eene éénmalige heffing ten laste der suiker- en der kinacultuur, met dien verstande dat over den suiker oogst van 1919 geheven zal worden eene belasting van f 0,50 per picol suiker en de kinabasten, die gedurende het tijdvak 15 Juli 1918 tot en met 31 December 1919 door de kina-ondernemingen zijn verkocht, belast zullen worden met f 0,65 per K.G. zwavelzure kinine berekend naar het aantal kilogrammen zwavelzure kinine, dat de basten hebben bevat.

Ten slotte zal de oorlogswinstbelasting, die in Nederland het laatst over de in 1918 gemaakte winsten geheven wordt, in Indië ook geheven worden over de in 1919 gemaakte winsten.

Zooals hierboven vermeld, zullen het uitvoerrecht op caoutchouc, kinabast, kinine en andere uit kinabast bereide stoffen en de productenbelastingen ten laste der suiker-, thee-, koffie- en tabakscultuur slechts tijdelijk, n.l. gedurende drie jaren, worden geheven. Blijkens de Memorie van Toelichting op de voorgestelde wijziging en nadere aanvulling der begrooting van middelen van Nederlandsch-Indië voor 1920 heeft de Minister van Koloniën zich niet kunnen vereenigen met het voorstel van den Gouverneur-Generaal om aan genoemde belastingen een blijvend karakter toe te kennen.

„De gedachte", zegt de Minister, „om in het algemeen elken tak van landbouwbedrijf en, waar een bedrijf van gemengden aard wordt uitgeoefend, elk speciaal onderdeel daarvan, te onderwerpen aan eene bijzondere belasting van progressief karakter, waarbij het aangrijpingspunt niet in de gezamenlijke inkomsten van den belastingplichtige, als zoodanig, maar in de uitkomsten van elke cultuur op zichzelf wordt gezocht, staat lijnrecht tegenover de beginselen, waarvan bij de instelling der Indische inkomstenbelasting is uitgegaan. Eene differentieering van dien aard, waarbij hetzelfde bedrag aan inkomsten, verkregen uit onderling verschillende bronnen, naar verschillende maatstaf getroffen wordt, is, naar de meening van den ondergeteekende, in strijd ook met de beginselen, welke ten aanzien van de heffing eener directe belasting als deze behooren voor te staan bij den fiscus, voor wien het, in het algemeen gesproken, geen punt van overweging uitmaakt of de winst verkregen is uit suiker, uit thee of uit welk ander product van landbouw ook, maar afgescheiden van die feiten de winst op zichzelf object van belastingheffing is."

Op deze gronden, en ook omdat het bovenbedoeld door den Gouverneur-Generaal aanbevolen stelsel tot niet te aanvaarden gevolgen kan voeren, wanneer in een gemengd bedrijf op de ééne cultuur verlies is geleden, op de andere winst is gemaakt, zonder dat nochtans de eerste factor ter compensatie van den tweede zou mogen strekken, heeft de Minister er terecht niet toe kunnen besluiten om aan de uitvoerrechten op rubber, kinabasten, kinine en andere uit kinabasten bereide stoffen, en aan de productenbelastingen op suiker, thee, koffie en tabak eene fundamentele plaats in het stelsel van belastingheffing te geven, en heeft hij gemeend het zwaartepunt voor de versterking der Indische geldmiddelen te moeten zoeken in eene verhooging en uitbreiding der inkomstenbelasting.

Intusschen, al is de Minister principieel gekant tegen het heffen van speciale belastingen ten laste van bepaalde bedrijven, de nood heeft hem gedwongen

om voor te stellen daartoe toch tijdelijk over te gaan. De nood; immers de Minister zelf maakt gewag van *de onrustbarende gestadige uitzetting van de koloniale uitgaven* en van het dienstengevolge *thans schromelijk verbroken evenwicht in den gewonen dienst*: (pag. 8 der Memorie van Toelichting). Daarom is al dadelijk belangrijke versterking van 's lands middelen *volstrekt noodig*. Die belangrijke versterking echter kan enkel en alleen van eene verhooging en uitbreiding der inkomstenbelasting niet dadelijk verwacht worden, omdat 1e. ten einde de heffing dier belasting tot hare maximale opbrengst te verzekeren, het personeel van den belastingdienst zal moeten worden uitgebreid; 2e. nog verschillende maatregelen moeten worden getroffen, waarmede zekere tijd zal gemoeid zijn; 3e. nimmer bij voorbaat in allen deele kan worden ingestaan voor eene zoodanige regelmatige werking der belastingheffing, dat inderdaad dadelijk aan de schatkist ten volle de baten toevloeien, waarop bij de invoering gerekend is, zoodat eerst mettertijd kan blijken of de regeling deugdelijk is dan wel verbetering of aanvulling behoeft.

Het is derhalve de zorgelijke toestand van Indië's financiën, welke een spoedig ingrijpen noodig maakt; die er den Minister toe gebracht heeft om gedeeltelijk zijne principiele bezwaren tegen speciale belastingen ten laste van bepaalde bedrijven op zijde te zetten, en voor te stellen gedurende drie jaren *naast* de algemeene heffing der extrawinstbelasting bijzondere belastingen te heffen van de voornaamste voortbrengselen van den niet-inlandschen grooten landbouw: suiker, tabak, koffie, thee, kinabast en rubber.

Die bijzondere belastingen moeten dienen als een correctief ter goedmaking van het nadeel, dat voor de schatkist verwacht wordt door het aanvankelijk minder goed functioneeren van de heffing der algemeene extrawinstbelasting; de Memorie van Toelichting noemt ze dan ook equivalenten van de algemeene extrawinstbelasting.

Bij dezen opzet is het natuurlijk, dat de Minister eene regeling toegezegd heeft ter voorkoming dat dezelfde winsten zowel door ééne der bijzondere belastingen als door de extrawinstbelasting getroffen zullen worden: aan belastingplichtigen zal ontheffing van den aanslag in laatstgenoemde belasting verleend worden tot het bedrag, waarvoor een aanslag in één of meer productenbelastingen is opgelegd, dan wel tot het bedrag, dat aan uitvoerrecht voor kina (waaronder blijkbaar verstaan moeten worden kinabast, kinine en andere uit kinabast bereide stoffen) of caoutchouc is betaald, met dien verstande evenwel, dat de ontheffing van eenig product niet te boven zal gaan de som waarvoor een aanslag in de extrawinstbelasting heeft plaats gehad.

Verder heeft de Minister eene regeling toegezegd ter voorkoming dat de in 1919 behaalde buitengewone winsten tegelijkertijd door de oorlogswinstbelasting en door de extrawinstbelasting getroffen zullen worden. Over de winsten toch in 1919 behaald, zal oorlogswinstbelasting worden geheven, doch tevens zal de extrawinstbelasting met 1 Januari 1920 beginnen te werken, zoodat voormelde winsten ook onder deze belasting zullen vallen. Ter voorkoming nu, dat de in 1919 behaalde winsten en door de oorlogswinstbelasting en door de extrawinstbelasting zullen getroffen worden, stelt de Minister voor om toe te staan dat door rechtspersonen, die over 1919 in de oorlogswinstbelasting zijn aangeslagen, het bedrag van den aanslag in mindering zal kunnen worden gebracht van het bedrag, waarvoor zij met betrekking tot de verkregen extrawinst in de inkomstenbelasting voor het jaar 1920 zullen worden aangeslagen, terwijl voor rechtspersonen, wier aanslag in de oorlogswinstbelasting over 1919 hooger mocht zijn dan de voor 1920 op te leggen belasting naar de extrawinst, deze laatste tot haar volle bedrag zal worden teniet gedaan.

Hoe zal het er na de invoering van de bovenge-

noemde belastingen met de Indische financiën uitzien?

De verhooging van de accijnzen van gedistilleerd, petroleum en lucifers, de nieuwe en verhoogde uitvoer- en invoerrechten, en de verkeersbelasting kunnen natuurlijk niet tot de middelen voor 1920 bijdragen, daar genoemde belastingen eerst van den dag der betrekkelijke ordonnanties af, geheven zullen worden.

Wel zal kunnen worden gerekend op inkomsten ter zake der sub ultimo 1919 opgeheven oorlogswinstbelasting; daar groote winsten door verschillende bedrijven over 1919 behaald zijn, er voorts nog een groote achterstand is bij de heffing dezer belasting over vroegere jaren en eindelijk de opheffing der oorlogswinstbelasting voor Nederland sedert ultimo 1918 ten gevolge heeft, dat de door de hier te lande gevestigde personen en lichamen na 1918 in Indië behaalde oorlogswinst uitsluitend ten faveure van de Indische schatkist zal komen, en niet slechts voor de helft, zooals tot ultimo 1918 het geval was, verwacht men voor 1920 uit genoemd middel eene bate van f 50 miljoen.

De hierboven sub 8 genoemde éénmalige heffing ten laste der suiker- en kina-cultuur wordt geraamd te zullen opbrengen f 10 miljoen, n.l. f 9½ miljoen ten laste der suiker- en f ½ miljoen ten laste der kinaondernemingen. Ten slotte zal de verhooging der inkomstenbelasting voor fysieke personen met inkomens boven f 36.000 's jaars en voor rechtspersonen naar het jaarlijksch zuiver inkomen (hierboven sub 5 genoemd) naar des Ministers verwachting de opbrengst der inkomstenbelasting, aanvankelijk op f 43½ miljoen geraamd, met f 10 miljoen doen stijgen.

Diensvolgens zal het tekort op den gewonen dienst over 1920 ad rond f 113 miljoen door de opbrengst van genoemde middelen gedekt worden tot een bedrag van f 70 miljoen, zoodat de gewone dienst over 1920 verwacht wordt te sluiten met een tekort van f 43 miljoen.

Hoe zal dit tekort nu worden weggewerkt?

„Dit tekort”, zegt de Memorie van Toelichting op pag. 30, „zal, evenals de tekorten op den gewonen dienst van vorige jaren tot een gezamenlijk bedrag van rond f 42 miljoen geheel gedekt worden door de inkomsten, die in het jaar 1921 uit de voorgestelde belasting van de buitengewone winsten kunnen worden tegemoetgezien.”

De Memorie van Toelichting schat die inkomsten op f 144 miljoen, n.l. f 124 miljoen uit de suikerbelasting, f 8 miljoen uit de koffiebelasting, f 5 miljoen uit de tabaksbelasting, f 2 miljoen uit de theebelasting en f 5 miljoen uit de uitvoerrechten op rubber, kinabast en kinine.

Deze schattingen zijn echter te hoog. Bij suiker toch wordt voor den oogst 1920 op eene winst gerekend van f 24,75 op basis van een gemiddelden kostprijs van f 10,— per picol, terwijl inderdaad die kostprijs door den verhoogden grondhuur en de enorme rijzing der loonen, zowel van de Europeesche als van de inlandsche geëmployeerden, volgens deskundigen zeker op f 13,75 mag worden aangenomen; de opbrengst der suikerbelasting mag dus volgens het ontworpen tarief op niet hooger dan f 105 miljoen worden aangenomen.

Bij de schattingen der opbrengsten der belastingen op de andere producten gaat de Memorie van Toelichting uit van hooge prijzen, terwijl thans de prijzen voor thee, rubber en tabak laag zijn, en het ook niet waarschijnlijk is dat Java- en Robustakoffie de hooge prijzen van respectievelijk f 80 en f 60 per picol zullen halen, als waarop de Memorie van Toelichting meent te mogen rekenen.

Summa summarum zal men de opbrengst der gezamenlijke bijzondere belastingen ten laste van den niet-inlandschen grooten landbouw in 1921 op niet meer dan f 120 miljoen mogen aannemen.

Tevens moet in het oog worden gehouden, dat in

1921 niet meer gerekend kan worden op een opbrengst uit de oorlogswinstbelasting, daar deze het laatst geheven wordt over de in 1919 gemaakte winsten; zooals wij gezien hebben, raamt men in 1920 f 50 miljoen uit dit middel te ontvangen; daarentegen in 1921 f 120 miljoen uit bovengenoemde speciale belastingen, zoodat in 1921 f 70 miljoen meer zal ontvangen worden dan in 1920.

Bij dit bedrag moeten nog gevoegd worden de geraamde opbrengsten:

1e. der verhoogde accijnzen ad f 9.200.000;

2e. der nieuwe en verhoogde uitvoerrechten, voorzover de heffing een blijvend karakter draagt, ad f 9.030.000;

3e. der verhoogde invoerrechten ad f 11.623.000;

4e. der verkeersbelasting ad f 3.000.000;

te zamen f 32.853.000, zoodat naar schatting in 1921 ongeveer f 103 miljoen meer dan in 1920 aan belastingen zullen geïnd worden.

Dit bedrag is zeker voldoende tot dekking der tekorten van den gewonen dienst over 1920 en vorige jaren, indien de uitgaven van den gewonen dienst van 1921 ongeveer gelijk blijven aan die van 1920. Stijgen die uitgaven, zooals in de laatste jaren het geval is geweest, belangrijk, zoodat de meerdere inkomsten in 1921 voor een goed deel gebezigd moeten worden ter bekostiging van meerdere uitgaven, dan zullen de tekorten van 1920 en vorige jaren zeker niet geheel gedekt kunnen worden door de abnormaal hooge opbrengst der belastingen in 1921.

Hoe in dit opzicht de loop van zaken zal zijn, valt op het oogenblik nog niet te zeggen, daar de Minister van Koloniën de begroting van Ned.-Indië voor 1921 nog niet heeft gepubliceerd. Doch de Gouverneur-Generaal heeft zijne begroting voor 1921 reeds aan den Volksraad ingediend en daarbij eene nota betreffende den toestand van 's lands financiën (onderwerp 1 stuk F) het licht doen zien.

Die nota vermeldt op pag. 9, dat niettegenstaande f 120 miljoen verwacht wordt als opbrengst der bijzondere productenbelastingen, de gewone dienst een overschot zal laten van niet meer dan f 60 miljoen. Dit bedrag is zeker niet voldoende tot dekking der geraamde tekorten over 1920 en vorige jaren ad f 85 miljoen; mochten dus de cijfers der door den Minister voor 1921 in te dienen begroting ongeveer overeenkomen met die van de begroting, welke de Gouverneur-Generaal reeds aan den Volksraad indiende, dan wordt het moeilijk de in bovengenoemde Memorie van Toelichting op pag. 30 voorkomende uitspraak, dat „voor het oogenblik” de financiële vooruitzichten van Indië bevredigend zijn, te onderschrijven, te meer als men bedenkt dat 1921 voor 's lands schatkist een zoo exceptioneel voordeelig jaar zal zijn, dat de kans dat er later meer van dergelijke jaren zullen komen, waarlijk gering is.

J. GERRITZEN.

DE VERHOOGING VAN DE TARIEVEN DER POSTERIJEN.

In het Voorloopig Verslag op het thans bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal aanhangige wetsontwerp tot wijziging der Postwet treedt ten aanzien van het vraagstuk der tariefsbepaling voor de diensten door de Posterijen bewezen een standpunt aan den dag, dat opmerkelijk verschilt van dat ingenomen in de Memorie van Toelichting, die dat wetsontwerp begeleidde. Achter deze twee standpunten liggen verscholen twee verschillende opvattingen van aard en doel van het Staatsbedrijf in het algemeen. Een beslissing omtrent deze laatste aangelegenheid zal dienen vooraf te gaan aan een overweging van tariefvraagstukken. Zulks moge blijken uit het volgende.

De genoemde Memorie van Toelichting is in hare motiveering van de voorgestelde mogelijkheden tot tariefsverhoging doortrokken van de opvatting, dat de tarieven van den Postdienst zoodanig moeten wor-

den bepaald, dat het Staatsbedrijf der P. T. en T. zichzelf bedruipt en zoo mogelijk, gelijk weleer, winsten afwerpt; een opvatting, die in en buiten de Volksvertegenwoordiging den laatsten tijd meermalen werd vernomen.

Blijkens het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer konden enkele leden zich met tariefsverhoging niet vereenigen.

„Dat de inkomsten de uitgaven in elk geval moeten dekken, zoo mogelijk overschrijden, achtten zij niet noodzakelijk, daar zij van oordeel waren, dat eisch van het bedrijf der posterijen in handen der Overheid niet alleen is om commercieel te worden gevoerd, doch in de eerste plaats om het algemeen belang zoo goed mogelijk te dienen. . . . Door een al te commercieele gestie loopt men gevaar het doel, dat met de Staatsexploitatie wordt beoogd, voorbij te streven. Zij achtten het alleszins verdedigbaar om ten behoeve van een niet te duur postverkeer een bijdrage uit de gewone middelen in de kas van het Staatsbedrijf der posterijen te storten.”

Hier wordt dus stelling genomen tegen den eisch der zelfgenoegzaamheid en, zoo mogelijk, rentabiliteit van het Staatsbedrijf.

Een „bijdrage” als door genoemde leden bedoeld is op twee wijzen denkbaar, vooreerst als vaste subsidie van den Staat aan het bedrijf, ten tweede als dekking door den Staat van eventueele tekorten der exploitatierekening. Wordt de steun in den eersten vorm gegeven, dan laat hij het karakter van het bedrijf, in den economischen zin van dat woord, onaangetast. Ook wanneer een dergelijke steun, niet alleen in moeilijke jaren, maar doorlopend wordt verleend, blijft de bedrijfsleiding genoodzaakt te trachten naar de laagste exploitatiekosten, naar het grootste financiële resultaat en naar de breedste winstmarge. Ook de economische zelfgenoegzaamheid wordt door een dergelijke, onder de baten van het bedrijf te rekenen, subsidie niet aangetast. De financiële steun kan de zorgen verlichten of het winstcijfer verhoogen, hij ontslaat niet van de noodzaak tot economische bedrijfsleiding. Geheel anders is het wanneer de Staat de tekorten der exploitatie voor zijne rekening neemt. Dan vervalt elke prikkel tot economische bedrijfsleiding en bereiking van winst. Met den eisch der zelfgenoegzaamheid is bovendien een dergelijke ondersteuning in lijnrechten strijd. Wel zal men van het Staatsbedrijf der P. T. en T. kunnen eischen, dat het zorg drage, dat de ondersteuning van Staatswege zoo gering mogelijk zij, wel behoeft dat Staatsbedrijf hare bedrijfsallures niet geheel af te leggen, een bedrijf in den economischen zin is het niet meer. Het als Staatsbedrijf te behouden kan geen andere bedoeling hebben, dan die, welke leidde tot de totstandbrenging van de Bedrijvenwet van 1912 (S. 85), namelijk om ten aanzien van bepaalde takken van Staatsdienst door middel van een commercieele boekhouding een zuiver inzicht te verwerven omtrent hunne financiële uitkomsten.

Het lijkt mij voor geen twijfel vatbaar, dat de „bijdrage”, door de bovengenoemde leden bedoeld, in den tweeden aangegeven zin is op te vatten. Ware zij in den eersten zin gemeend, dan zou daarmee een wijziging zijn voorgesteld van den krachtens de Bedrijvenwet bestaanden toestand. Volgens het in artikel 3, onder c, dier wet bepaalde behoort onder de middelen tot dekking van de uitgaven ten laste der bedrijfsbegroting een „uitkeering uit 's Rijks middelen ten bedrage van het zuivere verlies van het bedrijf. . . over het betrokken dienstjaar.” Nu mag m.i. niet tot het voorstel eener wijziging van den bestaanden toestand worden geconcludeerd, zonder dat de bedoeling daartoe uitdrukkelijk blijkt.

Neemt men dus aan, dat met de verlangde „bijdrage” is bedoeld de „uitkeering” van artikel 3, onder c, der Bedrijvenwet, dan beteekent het bovengeciteerde standpunt door enkele leden der Tweede Kamer ingenomen ter motiveering van hun verzet tegen verdere tariefsverhogingen voor de diensten der posterijen in

zijne consequenties een verzet tegen een postbedrijf in den economischen zin. Daarentegen blijkt de regeering een voorstandster van een zoodanig postbedrijf.

Nu is het geenszins de bedoeling hier een oordeel uit te spreken omtrent de juistheid of onjuistheid der beide standpunten, zelfs niet in een onderzoek naar het voor en tegen van elk der beide te treden. Op dit oogenblik worde volstaan met er op te wijzen, dat alle tariefsoverwegingen inzake het Staatsbedrijf der P. T. en T. (en voor andere Staatsbedrijven geldt dit evenzoo) zullen moeten aanvangen met een helder inzicht, een welgegronde opvatting omtrent aard en doel van het Staatsbedrijf in het algemeen, omtrent de beteekenis van de daad, die een tak van Staatsdienst kleedt in den vorm van het bedrijf. Heeft een dergelijke daad geen anderen zin, dan de zuiver budgetaire en comptabele, dien de Bedrijvenwet van 1912 daaraan toekent, of ligt in deze wet de kiem van een nieuwen vorm, waarin de Staat een deel van zijn taak zal kleeden, die van het bedrijf in economischen zin? Is dit werkelijk het geval — en wat de laatste jaren in en buiten de Kamers dienaangaande is gezegd, geeft het recht dit te vermoeden — dan is een vruchtdragende gedachtenwisseling omtrent tariefvraagstukken niet mogelijk zonder dat men eerst is doorgedrongen tot een zuiver inzicht in dezen nieuwen vorm van staatswerkzaamheid en in de vraagstukken, die hij bergt. Dat deze van samengestelden aard zijn, staat reeds thans wel vast. Terwijl de Regeering blijkens de bovengenoemde Memorie van Toelichting meent, dat de grootste rentabiliteit van het bedrijf in het algemeen belang dient te worden nagestreefd, blijken juist enkele leden der Tweede Kamer overtuigd, dat een al te commercieele gestie, dat algemeen belang zal schaden. Zoo rijst dus de vraag, welke eischen het algemeen belang, dat beide partijen op het oog hebben, ten deze stelt, tot hoever het tariefsverhoging toelaat, welk het oogenblik is, waarop tariefsverhoging schade gaat doen aan het verkeersbelang, dat het Staatsbedrijf der P. T. en T. beoogt, waarop dus de financieele eischen, die de dienst der posten stelt niet meer bevredigd zullen moeten worden door verhoging van tarieven, ten laste der gebruikers van den dienst, maar uit de algemeene Rijksmiddelen, ten laste der belastingbetalers? In het kort: is ten aanzien van het Staatsbedrijf bedrijfsbelang steeds identiek met algemeen belang of er is een punt, waar het eerste met het laatste in strijd geraakt en dus moet wijken? Dit laatste vraagstuk lijkt mij wel een der fundamenteelste; die de nieuwe vorm van staatswerkzaamheid aan de orde stelt. Ik zal hier geen poging doen het op te lossen. Immers dit opstel beoogt niet anders dan het probleem aan de orde te stellen, wat achter alle tariefspeculatie voor overheidsdiensten in bedrijfsvorm verscholen ligt. Moge de verdere schriftelijke en de mondelinge behandeling van het aanhangige wetsontwerp blijken geven, dat men dat probleem ziet en heeft doordacht. De goede vruchten dezer gedachtenwisseling en de juiste oplossing der aan de orde zijnde tariefmoeilijkheden zullen daarvan grootendeels afhankelijk zijn.

Mr. G. H. DIJKMANS VAN GUNST.

EXPORT EN WISSELKOERSEN, VALUTA-LEENINGEN.

Telkens hoort men in den laatsten tijd de stelling verkondigen, dat hooge wisselkoersen op het buitenland zouden beteekenen een premie op den uitvoer. Duitsland, zegt men, kan door den lagen stand van de mark met het buitenland sterk concurreeren. Nederland kan, doordat de gulden tegenover de mark zoo hoog staat, tegen Duitsland niet meer op.

Deze stelling is in haar algemeenheid echter onjuist. Zij is gevaarlijk door de daaruit natuurlijk te trekken conclusie: Was onze gulden ook maar in die mate gedeprimeerd, dan konden ook wij met het buitenland veel beter concurreeren.

Depreciatie van het geld in het buitenland betekent echter lang niet altijd een uitvoerpremie. Zij is dat alleen, wanneer die depreciatie grooter is dan de depreciatie van de betrokken munt in het binnenland. Daar echter de wisselkoers juist veelal met die binnenlandsche depreciatie in verband staat, gaat de bovengenoemde stelling voor vele gevallen niet op.

De lage stand van de mark op de wisselmarkt is voor de Deutsche uitvoernijverheid alleen voordeelig, wanneer en voor zoover die depreciatie de depreciatie van het geld in Duitsland zelf overtreft.

Stel het geld is in Duitsland tot $\frac{1}{10}$ van zijn oorspronkelijke waarde verminderd, dan vereischt dus de productie van eenig artikel 10-maal zooveel marken als voorheen. Is tegelijkertijd de wisselkoers op het buitenland tot 10-maal zijn vroegere hoogte gerezzen, dan is de toestand voor de Deutsche export-industrie ongewijzigd gebleven. De productie kost haar 10-maal meer marken dan vroeger en de prijs voor het product in het buitenland te bedingen vertegenwoordigt ook 10-maal zooveel marken als voorheen. De stijgende wisselkoers op zich zelf houdt dus nog niet in een uitvoerpremie.

Deze ontstaat eerst, wanneer de waarde van de munteenheid in het buitenland meer gedaald is dan binnenslands. Is de waarde van de mark in het buitenland nog slechts $\frac{1}{10}$ van vroeger, terwijl de mark in Duitsland slechts $\frac{1}{5}$ van haar oorspronkelijke waarde heeft ingeboet, dan zal zich de Deutsche exporteur in gunstiger positie bevinden. Het komt er dus voor de Deutsche export-industrie niet op aan hoe hoog de mark in het buitenland staat. Het is er haar slechts aan gelegen, dat de depreciatie van de mark in het buitenland aan de waardedaling van de mark binnenslands vóór blijft.

Zoo ook ten onzent: de depreciatie van onzen gulden tegenover den dollar opent aan onze industrie geenerlei meerdere exportmogelijkheid. Daarvan zou slechts sprake zijn, indien die depreciatie overtrof de vermindering van de koopkracht van onzen gulden hier te lande.

Hieruit zijn twee gewichtige conclusies te trekken. De eerste luidt, dat, willen wij onze exportnijverheid steunen, wij moeten trachten de koopkracht van onzen gulden binnenslands te verhoogen, teneinde de productiekosten te verlagen. Zooals bekend, hangt de waarde van onzen gulden binnenslands af van de verhouding van de hoeveelheid hier te lande circulerend ruilmiddel (in den ruimsten zin) tot de behoefte aan dat ruilmiddel. Inperking van de hoeveelheid circulatiemiddelen is dus geboden.

De tweede conclusie is ook niet zonder belang. Zij luidt, dat verbetering van onze wisselkoersen zonder daarmee gepaard gaande verhoging van de waarde van den gulden hier te lande onze export-industrie zal belemmeren en dus een verbetering van onze handelsbalans zal vertragen. Hiermede is dus het sluiten van eene valuta-leening in Amerika om onzen wisselkoers op dat land te verbeteren, veroordeeld. Daardoor toch wordt de koopkracht van den gulden binnenslands niet verhoogd.

Mr. W. C. MEES R. AZN.

Rotterdam, 1 November 1920.

OPMERKINGEN NAAR AANLEIDING VAN DE LIMBURGSCHER TRAMWEGPLANNEN.

Eenige maanden geleden is een wetsontwerp ingediend (No. 519 van de zitting 1919/1920), waarbij de Ministers van Waterstaat en Financiën zullen worden gemachtigd om namens den Staat tot een bedrag van f 3.750.000 deel te nemen in het maatschappelijk kapitaal eener op te richten tramwegmaatschappij, die zich ten doel stelt 1°. den aanleg en de exploitatie van een net van normaalsporige tramwegen in Zuid-Limburg, voorshands omvattende een 10-tal lijnen ter gezamenlijke lengte van pl.m. 180 K.M. 2°. den aanleg, de overneming c.q. na ombouw tot normaal-

spoor en de exploitatie van andere tramwegen en in verband daarmee staande ondernemingen:

Blijkens den verderen inhoud van het ontwerp en de Memorie van Toelichting wordt het voor aanleg en uitrusting van bedoeld tramwegnet benodigd kapitaal geschat op pl.m. f 15 millioen; de Staat zal mitsdien voor 25 pCt. daarin deelnemen; terwijl de provincie Limburg en de betrokken gemeenten gezamenlijk eveneens voor 25 pCt. zullen deelnemen, zal de andere helft van het aanlegkapitaal ook grootendeels, zij het ook indirect door den Staat worden gefourneerd, immers bij een nader aan de Tweede Kamer voor te leggen regeling ten laste worden gebracht van de mijnbedrijven, die uiteraard b.v. voor toevoer van mijnwerkers, groot belang bij de totstandkoming van het net hebben.

Voorts zullen de tramwegen, welke in Midden-Limburg door de Centrale Limburgsche Stoomtramweg-Maatschappij en door de Tramwegmaatschappij Venlo—Maasbree—Helden worden geëxploiteerd, alsmede de lijnen die in Zuid-Limburg reeds lang geleden geconcessionneerd, doch nog niet tot stand gekomen zijn (Sittard—Heerlen en Maastricht—Vaals) in de nieuwe Maatschappij worden ingebracht.

Dit wetsontwerp, dat de vrucht is van een veelzijdig, doch met groote voortvarendheid gevoerd overleg (October 1918 werd door den Minister van Waterstaat eene „Commissie inzake den aanleg en de exploitatie van tramwegen in verband met de ontwikkeling der mijn-exploitatie in Zuid-Limburg” ingesteld, October 1919 bracht deze commissie, die blijkens het bovenstaande hare taak ruim opvatte en zich niet strikt tot Zuid-Limburg bepaalde, haar uitvoerig verslag¹⁾ met gedetailleerde plannen uit, Juli 1920 volgde het ontwerp, dat, behalve wat de financieele regeling betreft, geheel aansluit bij het verslag der commissie) verdient ook in dit weekblad wel eenige aandacht, niet zoozeer omdat het de tramwegvoorziening betreft van het daaraan zoozeer behoefte hebbende mijn-district en dus niet slechts van lokaal belang maar, als alles wat de kolenvoorziening betreft, van groot gewicht voor het gehele land is, dan wel omdat op tramweggebied de Regeering hier een nieuw geluid doet hooren.

Wel is, sedert in 1894 door het Rijk begonnen werd met het verlenen van financieelen steun voor den aanleg van tramwegen pl.m. f 25 millioen aan renteloze voorschotten voor den aanleg van secundaire spoorwegen gevoteerd, doch daarbij werd toch steeds door de Regeering een afwachtende houding aangenomen en het initiatief aan belanghebbenden overgelaten.

Dit heeft in zooverre zijn goede zijde gehad dat, mede tengevolge van den eisch van gelijkheid in opoffering van Rijk en Streek als voorwaarde voor het bij wijze van renteloos voorschot, ten laste van het Rijk te nemen aandeel in de aanlegkosten, het bouwen van overbodige lijnen is vermeden, doch heeft anderzijds tengevolge gehad, dat in ons tramwegwezen eenheid en stelsel ontbreekt.

Een van de meest kenmerkende uitingen hiervan is de groote verscheidenheid in spoorwijdte en daardoor in type van rollend materieel, in vervoerscapaciteit enz. der verschillende, een gelijksoortig vervoer bedienende tramwegen.

Zoo zijn b.v. de tramwegen in Noord-Brabant alle aangelegd met een spoorwijdte van 1.067 M., in Limburg daarentegen van 1.000 M.; in Friesland en Westelijk Drente hebben de tramwegen normaal spoor (1.435 M.), in het daaraan grenzende Oostelijk Drente en Noordelijk Overijssel daarentegen een spoorwijdte van 1.067 M.; zoo liggen in den Achterhoek nevens elkander tramwegen met spoorwijdten van 0.75 M. en van 1.067 M.

Al is nu eenheid van spoorwijdte voor de tramwe-

¹⁾ Een resumé van dit verslag is opgenomen in No. 7 van de Econ. Berichten.

gen niet dermate als voor de hoofd- en locaalspoorwegen vereischte, omdat tusschen de onderscheidene tramwegcomplexen onderling, die toch in hoofdzaak het lokaal vervoer hebben te bedienen, weinig behoefte aan doorgaand vervoer bestaat, toch ligt het voor de hand, dat eene verscheidenheid als boven aangestipt, niet bevorderlijk is voor eene samenwerking of fusie van de betrokken maatschappijen, te minder omdat de prikkel, die op ander gebied, als b.v. in het spoorweg-, het scheepvaart- en het verzekeringswezen in de laatste jaren zoo fusioneerend werkte, t.w. de beperking der concurrentie, hier, waar het maatschappijen betreft, die elk een eigen verkeersgebied bedienen, ontbreekt.

Toch schijnt concentratie en de daaruit voortvloeiende besparing van algemeene kosten nog het eenige middel voor vele plattelandstramwegen om uit de impasse te geraken, waarin dit reeds vóór den oorlog weinig rendabel bedrijf sedert dien is geraakt, getuige het opbreken van lijnen hier, het staken van den dienst elders, getuige ook den in de laatste jaren telkens terugkeerenden post op de Staatsbegrooting van eenige millioenen ten behoeve van de instandhouding en de exploitatie van tramwegen.

In No. 153 van den jaargang 1918 van dit weekblad werd reeds op dezen noodtoestand en de oorzaken daarvan gewezen.

Sedert dien is de toestand en zijn ook de vooruitzichten niet verbeterd; de concurrentie der vrachtauto b.v. is inmiddels heel wat dreigender geworden, en de rentestand is aanzienlijk gestegen.

Het meest gedupeerd zijn de smalsporige tramwegen, waarvan vele zijn aangelegd in een tijd, toen niet alleen van financieelen steun nog geen sprake was, maar toen de wetgever die tramwegen geheel overliet aan de heb- en bedilzucht van allen die over of op de openbare wegen zeggenschap hadden.

Voor vele van die tramwegen, die op bekrompen wijze zijn aangelegd en in alle opzichten aan vernieuwing toe zijn, is thans geld op de particuliere geldmarkt vrijwel niet verkrijgbaar, de kans dat de spoorwegmaatschappijen zich voor deze tramwegen interesseeren, zooals dat ten aanzien van normaalsporige tramwegen meer en meer geschiedt is vrijwel uitgesloten en door de streek, die voor hare ontwikkeling veel aan een dergelijken tramweg heeft te danken, doch eenigszins aan hem is ontgroeid, worden deze tramwegen veelal eveneens met den nek aangekeken.

Onmiskenaar toch gaat de voorkeur, ook voor tramwegen, voor zoover zij althans niet uitsluitend voor personenvervoer bestemd zijn, naar normaal spoor; voor Midden- en Zuid-Limburg is thans, naar wij zagen tot normaal spoor, zelfs tot ombouw van de bestaande Meter-spoorwegen besloten, niettegenstaande hier, met het oog op het smalspoor dat in de beide landen, waartusschen deze landstreek geëncleaved ligt, bij de tramwegen overheerscht voor behoud van het smalspoor, allicht nog meer reden dan elders bestond; ook op de Zuid-Hollandsche eilanden waar, als zijnde het achterland van een stad als Rotterdam, men blijkbaar oorspronkelijk de behoefte aan doorgaand vervoer transit Rotterdam niet groot heeft geacht, is een sterk streven naar ombouw tot normaal spoor merkbaar.

In Noord-Brabant is zelfs met algeheelen voorbijgang van de bestaande tramwegen, een geheel net van locaalspoorwegen ontworpen.

Zoo wordt overal, ook tengevolge van de stijging der loonen, steeds meer gestreefd naar de mogelijkheid van doorgaand vervoer over tram- en spoorweg zonder overlading, temeer daar deze mogelijkheid ook de kans op exploitatie van den betrokken tramweg door den exploitant van het spoorwegnet vergroot.

Toch is deze opslorping van de tramwegen, hoezeer die exploitatie in ééne hand met het spoorwegnet ook voor de betrokken streek, b.v. op het punt der tarieven, groote voordeelen biedt, niet in alle deelen

als een wenschelijke oplossing te beschouwen, en is, gelijk in het bovenaangehaalde nummer 153 van dit weekblad werd betoogd, speciaal de invloed, dien daardoor allicht de spoorwegexploitant ook op den aanleg der tramwegen verkrijgt, minder wenschelijk.

Verre de voorkeur zou het verdienen indien de gewenschte concentratie ook elders werd verkregen op de wijze als thans in Limburg zal geschieden.

H.

OORLOGSCONJUNCTUUR IN JAPAN.

De thans achter ons liggende wereldoorlog, die met zijne gevolgen het economisch leven onzer Westersche landen tot in de grondvesten heeft aangetast, liet niet na ook aan de andere zijde van ons halfmond zijn invloed te doen gelden; zulks vooral in Japan, de grootmacht van het Oosten.

Talrijk zijn de veranderingen die daar op velerlei economisch gebied plaats vonden, doch een der belangrijkste, een oorzaak van vele anderen, is wel de wijziging, welke, gedurende de jaren 1915 tot en met 1918, in de handelsbalans optrad.

Beschouwen wij toch de statistieken der Japansche in- en uitvoer, dan blijkt ons hoe het land sedert 1896 — behoudens eenige geringe exportoverschotten in de jaren 1906 en 1909 — steeds in sterke mate een import surplus vertoont. Het totaal hiervan bedroeg v/m. 1896 t/m. 1914 niet minder dan 936 mill. Yen, alzoo jaarlijks ongeveer 50 mill. Yen.

Het totaal aan vorderingen, dat het land in de jaren vóór den oorlog op het buitenland had, wegens exporten, voornamelijk van ruwe zijde — een artikel, dat 30 à 40 pCt. van den totalen export vormt — voor verrichte transportdiensten door zijne marine of als gevolg van geldzendingen door kinderen des lands in den vreemde, werd geregeld teniet gedaan door meerdere import, vooral van ruwe katoen, een artikel, dat bij den invoer een vrijwel gelijke plaats inneemt als zijde bij den export. Bij het hierdoor ontstane debet aan het buitenland was dan nog te voegen de verschuldigde rente wegens aldaar geplaatste leeningen. Echter blijkt uit de vrij standvastige wisselkoersen gedurende die jaren, dat een soort evenwicht moet zijn gehandhaafd door onzichtbare exporten. Tijdens den oorlog kwam echter, als reeds gezegd, in één en ander een ommekeer.

Was de handelsbalans over 1914 nog in geringe mate passief, hoewel reeds een belangrijk verschil met vorige jaren aantoonende, met de jaren 1915 tot en met 1918, die een totaal export-surplus van ruim 1.400 mill. Yen geven, veranderde dit geheel en al, als uit onderstaande cijfers, het verloop over de laatste 10 jaren gevend, moge blijken.

Jaar	Export (in 1000 Yen)	Import (in 1000 Yen)	Meerdere Export (in 1000 Yen)	Meerdere Import (in 1000 Yen)
1910	458.429	464.234	—	5.805
1911	447.434	513.806	—	66.372
1912	526.982	618.992	—	92.010
1913	632.460	729.432	—	96.971
1914	591.101	595.736	—	4.634
1915	708.307	532.450	175.857	—
1916	1.127.468	756.428	371.040	—
1917	1.603.005	1.035.811	567.194	—
1918	1.962.101	1.668.144	293.957	—
1919	2.098.873	2.173.460	—	74.587

Verschillende factoren droegen tot deze verandering bij.

Allereerst de groote vraag naar goederen van allerlei aard voor leger, vloot en bevolking der oorlogvoerende naties, landen waar productieve krachten in grooten getale aan de voortbrenging waren onttrokken, wijders de gelegenheid voor den Japanschen handel en industrie tot het verwerven van afzetgebieden in streken waar het tot dusverre niet was gelukt mededingers op zijde te dringen. Ook de stijging der zilverwaarde en daardoor vermeerdering der koop-

kracht in Oostersche landen, vooral China, dat steeds een zeer belangrijk deel van den Japanschen export tot zich trekt, deed zich gelden, terwijl ten slotte niet onvermeld mag blijven het steeds in meerdere mate verrichten van transportdiensten door de Japansche koopvaardijvloot ten behoeve van de Geallieerde oorlogvoerende mogendheden.

Dit alles moest wel in sterke mate zijn invloed doen gelden op de betalingsbalans van het land en edel metaal, in het bijzonder goud, is in die jaren naar Oost-Azië gestroomd. Vooral uit de Vereenigde Staten van Amerika vonden talrijke goudzendingen plaats, in de jaren 1916 en 1917 resp. ruim 50 en 338 mill. Yen. In totaal bedroeg het import surplus aan edel metaal over de jaren 1910 t/m. 1918 ruim 295 mill. Yen, welk bedrag zeer zeker nog grooter afmeting zou hebben aangenomen indien niet de in Engeland en in 1918 ook in de Vereenigde Staten uitgevaardigde verboden van goudzendingen den invoer hadden belemmerd. Toen dit de wisselkoersen in de war dreigde te sturen en daardoor den steeds toenemenden exporthandel zou benadeelen werden buitenlandse vorderingen, oorspronkelijk door de privatebanken, later ook, namens de Regeering, door de Bank van Japan op gunstiger koersen, dan bij normaal verloop van den handel het geval zou zijn geweest, overgenomen. Langen tijd maakte het Rijk een tijd van ongekenden voorspoed door, waarin alle klassen der Japansche samenleving deelden, handel en industrie door de steeds vermeerderende vraag naar goederen, de landbouw door buitenlandsche prijsstijging van voedingsmiddelen, waarmede die in het binnenland vrijwel gelijken tred hield, de arbeidersklasse door groote behoeften aan werkkrachten, den geregelden arbeid en het vele overwerk, de scheepvaart door het gebrek aan scheepsruimte in andere landen en de hooge vrachtenmarkt.

Alles hielp, als in onze Westersche landen mede de prijzen op te zetten en vele meenden, dat thans voor Japan een keerpunt in de geschiedenis was aangebroken en de voorspoedige stand van zaken geen keer meer zou nemen.

Prijzen stegen omdat verdere prijsstijging werd verwacht, bestaande ondernemingen werden uitgebreid of verbeterd, talrijke nieuwe opgericht en in welke mate industriele expansie plaats vond bleek uit een onderzoek ingesteld door het Japansche Departement van Landbouw en Handel, waaromtrent mededeeling voorkomt in de „Indische Mercur” van 23 Mei 1919.

Deze schrijft:

„Er ontstonden niet minder dan 14000 nieuwe fabrieken en groote werkplaatsen, waarin 440 miljoen Yen kapitaal is gestoken en in totaal 270.000 werklieden hun ambacht uitoefenen; bovendien breidden 5000 bestaande fabrieken zoowel kapitaal als installaties uit met 360 miljoen Yen en 160.000 werklieden. In het geheel werd in de laatste vijf jaar 800 miljoen Yen voor verbeteringen in bestaande installaties gebruikt en mag veilig gerekend worden op een uitbreiding van de fabriekswerklieden met 440 duizend man, waarvan 253 duizend werkzaam in geheel nieuwe industriele ondernemingen en 196 duizend voor uitbreiding.”

Dat bij zulk een ontwikkeling het geld- en bankwezen niet kon achterblijven is vanzelfsprekend en wij zien dan ook tijdens den oorlog in Japan een belangrijke inflatie van de ruilmiddelen. Het bedrag aan biljetten van de Bank van Japan in omloop steeg van ult. December 1914 tot ult. December 1918 van 385.589.000 op 1.144.739.000 Yen (1919 1.555.100.000 Yen); specie in circulatie van 171.526.000 op 206.093.000 Yen, terwijl wijders, ter voorziening in de behoefte aan pasmunt, uitgifte van klein papier, respectievelijk van 50, 20 en 10 sen, plaats vond tot een bedrag, dat eind 1918 de respectabele hoogte van 91.210.000 Yen had bereikt. Alzoo een totale uitzetting van het ruilmiddel van 557.115.000 op 1.442.042.000 Yen, d.i. met 259 pCt.

Vermelding verdient echter het feit, dat vorenbodeelde uitbreiding van de biljettenuitgifte niet is geschied ten koste van de gouddekking, als onderstaande cijfers het verloop van biljettenuitgifte en gouddekking sedert 1890, aangevende, ons doen zien. Biljetten circulatie en metaaldekking van de Bank van Japan van 1890 tot en met 1919.

Jaar (31 Dec.)	Bedrag in circulatie (in 1000 Yen)	Metaaldekking (in 1000 Yen)	% Metaaldekking
1890	102.932	44.622	43,3
1891	115.735	63.178	54,6
1892	125.843	81.158	64,5
1893	148.633	85.929	57,8
1894	149.814	81.718	54,5
1895	180.337	60.371	33,5
1896	198.314	132.730	66,9
1897	226.229	98.261	43,4
1898	197.400	89.570	45,4
1899	250.562	110.142	44,0
1900	228.570	67.349	29,5
1901	214.097	71.358	33,3
1902	232.094	109.119	47,0
1903	232.921	116.962	50,2
1904	286.626	83.581	29,2
1905	312.791	115.595	37,0
1906	341.766	147.202	43,1
1907	369.984	161.742	43,7
1908	352.734	169.505	48,1
1909	352.763	217.843	61,8
1910	401.625	222.382	55,4
1911	433.399	229.154	52,9
1912	448.922	247.023	55,0
1913	426.389	224.361	52,5
1914	385.559	218.237	56,6
1915	430.138	248.418	57,8
1916	601.224	410.519	68,3
1917	831.372	649.618	78,1
1918	1.144.739	712.925	62,3
1919	1.555.100	951.976	61,2

De ontwikkeling van het totale bankbedrijf (waar- onder behalve de Bank van Japan en de z.g. speciale banken, t.w. de Yokohama Speciebank, de Hypotheekbank van Japan met de daaronder ressorteerende 46 gewestelijke banken voor Landbouw en Industrie, de Industriebank van Japan en de Koloniale banken, respect. van Formosa, Hokkaido en Korea, ook de spaarbanken zijn begrepen, was dienovereenkomstig als uit het onderstaande moge blijken.

Ontwikkeling van het totale bankbedrijf.

Jaar (op 31 Dec.)	Aantal Ban- ken	Maatsch. Kapitaal (in 1000 Yen)	Gestort Kapitaal (in 1000 Yen)	Reserve- fondsen (in 1000 Yen)	Depo- sito's (in 1000 Yen)	Voor- schotten (in 1000 Yen)
1914	2155	932.425	645.297	236.926	2.312.747	2.870.720
1915	2151	949.303	651.237	255.146	2.796.841	3.079.428
1916	2143	977.877	677.508	273.613	3.816.476	3.958.617
1917	2114	1.152.595	775.771	296.615	5.703.553	5.322.448
1918	2106	1.238.786	846.265	319.676	6.988.910	6.212.045

Men die de partieele ontwikkeling van de diverse banken interesseert zal onderstaande specificatie uit- sluitsel geven.

Groei van het Japansche Bankwezen sedert 31 Dec. 1914.

Tijdstip	Maatschapp. kapitaal (in 1000 Yen)	Gestort kapitaal (in 1000 Yen)	Reserve- fonds (in 1000 Yen)	Deposito's (in 1000 Yen)	Voorschotten (in 1000 Yen)	Pandbrieven enz. (in 1000 Yen)
----------	--	--------------------------------------	------------------------------------	-----------------------------	-------------------------------	--------------------------------------

Bank van Japan (Nippon-Ginko)

31/12 '14	60.000	37.500	29.205	117.708	109.385
31/12 '18	60.000	37.500	33.285	991.537	598.656

Yokohama Specie-Bank (Yokohama-Shokin-Ginko)

31/12 '14	48.000	30.000	20.085	180.891	105.613
30/6 '19	100.000	48.000	28.000	535.370	405.562

Hypotheekbank van Japan (Kangyo Ginko)

31/12 '14	40.000	25.000	4.676	4.182	205.040	177.479
31/12 '18	40.000	27.492	8.670	11.750	239.840	231.519

Banken voor Landbouw en Industrie (Noko Ginko: totaal 46)

31/12 '14	47.720	43.432	17.320	33.496	143.757	82.203
31/12 '18	65.500	55.510	32.276	67.186	188.241	115.852

Industriebank van Japan (Kogyo Ginko)

31/12 '14	17.500	17.500	1.776	16.576	60.849	56.689
31/12 '18	30.000	26.872	3.173	73.121	135.968	197.616

Bank van Formosa (Taiwan Ginko)

31/12 '14	10.000	8.750	3.790	54.187	54.391
30/6 '19	*30.000	27.500	6.530	517.347	547.251

Bank van Hokkaido (Hokkaido Takushoku Ginko)

31/12 '14	5.000	4.500	1.384	9.401	26.398	19.747
31/12 '18	10.000	6.250	2.253	28.552	53.070	28.296

Bank van Korea (Chosen Ginko)

31/12 '14	10.000	10.000	240	17.599	23.455
30/6 '19	40.000	30.000	4.218	185.635	114.478

Gewone Banken (1914-1593; 1918-1389 in aantal)

31/12 '14	575.375	401.201	132.288	1.519.760	1.713.770
31/12 '18	711.506	470.808	150.996	3.806.053	3.456.247

Spaarbanken (1914-658; 1918-665 in aantal)

31/12 '14	128.830	77.413	26.400	376.066	291.770
31/12 '18	243.781	154.833	56.064	1.084.834	786.339

*) In de, op 1-9-'19 gehouden Algemeene Vergadering is verhooging tot 60 miljoen Yen voorgesteld.

Dat van de oplopende conjunctuur ook door den minderen man is geprofiteerd blijkt, behalve uit de aangroeiing der deposito's van de Spaarbanken eveneens duidelijk uit de verslagen der Rijkspostspaarbank. Hierbij toch steeg van 31 Maart 1914 tot 31 Maart 1918 het aantal depositanten van 12.028.000 op 15.901.000, het totale bedrag der spaarpenningen van 189.107.000 op 437.472.000 Yen.

Vooraf heeft tijdens den wereldoorlog het Japan- sche bankwezen er zich op toegelegd hare internatio- nale financieele positie te versterken en werd het aantal branches in het buitenland en onze Oost-Indi- sche bezittingen belangrijk uitgebreid.

Binnenslands bestond tusschen de diverse banken echter langen tijd een heftige rivaliteit, inzake het tot zich trekken van depôts, met alle inconvenienten van dien, een euvel dat eerst eind December 1918 een einde nam. Als gevolg van bemoeiingen van de zijde van Regeering en Bank van Japan kwam toen tus- schen de voornaamste banken van Tokyo een overeen- komst tot stand, waarbij een uniforme rentevoet van 5,5 pCt. voor deposito's op langen termijn werd vast- gesteld. Spoedig werd dit voorbeeld daarop te Osaka, Yokohama, Kobe en andere groote steden gevolgd; echter schijnt in de practijk hiervan meermalen te zijn afgeweken.

Gold het echter een optreden tegenover het bui- tenland, als bij plaatsing van leeningen in het Rijk door de strijdende mogendheden, dan werd eendrach- tig front gemaakt, hetzij die leeningen dienden tot betaling van gedane leveranties, voornamelijk van munitie, tot regeling der wisselkoersen of strekten tot financieele hulpverlening. Het totale bedrag der leeningen door Japan aan de Geallieerden verstrekt of gearandeerd bedroeg, eind 1918, bij benadering 735 miljoen Yen, terwijl wijders een bedrag ad 270 mil- lionen Yen aan schatkistbiljetten der oorlogvoerende mogendheden werd opgekocht en voor 315 mill. Yen aan aandelen en obligaties van Japansche onderne- mingen in vreemde handen werd teruggekocht of af- gelost; alzoo een totaal bedrag vormend van 1.340 miljoen Yen.

Ongetwijfeld heeft dus Japan, ofschoon zelf tot de belligerenten behoorende, van den oorlog een welda- digen invloed op zijn economischen toestand onder- vonden.

Echter aan allen voorspoed komt eenmaal een eind, zoo ook in het Land van de Rijzende Zon.

Het sluiten van den wapenstilstand, in November 1918 noopte reeds spoedig talrijke ondernemingen, in het bijzonder vele der onder de bijzondere omstandig- heden van de oorlogsjaren tot bloei gekomen bedrij- ven, hunne werkzaamheden te beëindigen. Voor ver-

schillende banken, die in de achterliggende periode meermalen zeer lichtvaardig credieten hadden verleend, was dit een waarschuwing om voortaan bezadiger te werk te gaan en ging het meerendeel er toe over hunne verstrekingen van gelden op langen termijn te beperken.

Echter de hevige reactie toen reeds door velen verwacht bleef uit en spoedig schenen gebeurtenissen de optimisten, die bloei en voorspoed ook na de oorlogsjaren hadden geprofeteerd, in het gelijk te stellen.

Op de tijdelijke inzinking toch volgde begin 1919 een periode van wilde speculatie, die bijna een jaar aanhield, andermaal de prijzen omhoog dreef en talrijke nieuwe ondernemingen in het leven riep. Lag aan de commercieele en industriele expansie tot eind 1918 een vraag naar goederen ten grondslag bij uitbreiding en oprichting van de bedrijven in den loop van 1919 zat vooral het motief voor van de prijsfluctuaties te profiteren.

Als hoofdfactor hiervan is wel te beschouwen de bijna niet te bevredigen vraag naar ruwe zijde, vooral uit de Vereenigde Staten, waardoor de prijs van dit artikel in den loop van het jaar bijna verdrievoudigde.

Ook hier mogen eenige cijfers, ontleend aan het „Bulletin Mensuel” van het „Instituut International de Statistique” van Aug. l.l. dit nader toelichten.

Jaren	Prijs van Japansche Ruwe Zijde te New York	
	In \$ per pound	Index cijfer
1901—1910	3,96	= 100
1911	3,47	88
1912	3,45	87
1913	3,64	92
1914	3,69	93
1915	3,32	84
1916	4,87	123
1917	5,49	139
1918	6,27	158
1919	8,88	224
Januari	5,67	143
Februari	5,77	146
Maart	6,06	153
April	6,64	168
Mei	7,66	194
Juni	9,60	243
Juli	9,75	246
Augustus	8,83	223
September	9,51	240
October	11,06	279
November	12,37	312
December	13,63	344
1920		
Januari	16,97	429
Februari	14,06	355
Maart	13,00	328
April	9,51	240
Mei	6,30	159
Juni	6,45	163
Juli	4,61	116

In totaal bedroeg de export over 1919 van dit artikel niet minder dan bijna 624 mill. Yen.

Het was de landbouwende stand in het bijzonder, die van de gunstige marktpositie de vruchten plukte. Zijdecultuur toch is een zijner belangrijkste nevenwerkzaamheden, een bezigheid waarin het gansche gezin medewerkt. Tijdens de voorafgegane jaren had de Japansche boer, evenals zijn bedrijfsgenooten in andere landen, op ontzaglijke wijze geprofiteerd van de hooge prijzen der voedingsmiddelen, terwijl zijn onderhoudskosten — waar hij met zijn huishouding vrijwel een zelfgenoegzame eenheid vormt — niet in die belangrijke mate als voor den stadsbewoner waren gestegen. Bij de reeds in die tijden bespaarde belangrijke bedragen kwamen nu de groote winsten op zijde gemaakt.

De ruime vlottende middelen hierdoor te zijner be-

schikking staande en de groote dividenden door ondernemingen van allerlei aard uitgekeerd verleidden ook den Japanschen boer tot speculatie en velen ontpopten zich begin 1919 als hevige „haussiers”. In het algemeen een conservatief en omzichtig element vormden zouden velen zekere belegging boven speculatieve fondsen hebben verkozen, doch de geringe ervaring maakte het hen onmogelijk een grens tusschen beide te trekken.

Hoewel niet met juistheid is te bepalen welk deel door landelijke en door stedelijke bevolking ter beurze werd verhandeld is toch met zekerheid te zeggen dat de eerste een belangrijke factor hebben gevormd bij het handhaven van den speculatieven „boom”. Agent-schappen van commissionairs in effecten in de meest afgelegen plaatsen opgericht dreven nog uitstekende zaken. Een dobbelzucht, grooter dan in de achterliggende krijgsperiode, had een belangrijk deel der bevolking aangegrepen. Wel deden vooraanstaande financiers in den loop van 1919 meermalen luide hunne waarschuwendende stem hooren, doch werd hieraan geen of weinig aandacht geschonken.

Zelfs leidende bladen als de Jiji Shimpō en de Chugai Shogyō zagen begin van dit jaar de toekomst nog optimistisch tegemoet.

Doch reeds spoedig kwam een einde aan de groote zijde-aankopen tegen elken prijs voor de Amerikaanse markt en 2 Febr. l.l. viel te Yokohama de exportprijs in bedenkelijke mate. Dit nu is als het begin van het einde te beschouwen. Vele begonnen thans de teekenen des tijds te begrijpen, de komende dagen minder rooskleurig te beschouwen en werden fondsen evenals achtergehouden voorraden in steeds toenemende mate op de markt gebracht.

Op 7 April d.a.v. brak te Osaka de crisis los en was de Masudabank aldaar, tijdelijk niet meer in staat hare verplichtingen na te komen. Slechts aan de krachtige hulpverlening van diverse banken daar ter plaatse, onder leiding van het bijkantoor van de Bank van Japan, was het te danken dat zij, na eenige uren, hare deuren weer gedeeltelijk kon openen.

Een paniek had zich echter van de fondsenbezitters meester gemaakt, alles werd op de markt gegooid en om verdere débacle te voorkomen werden de effectenbeurzen te Tokyo, Osaka, Nagoye e.a. steden voor eenige dagen gesloten.

Bij opening op den 13den bleek men evenwel nog niet van den schrik bekomen. Opnieuw volgde een hevige koersdaling, die zich ook op de goederenmarkten deed gevoelen en 15 April werden de beurzen andermaal gesloten om niet voor 15 Mei weder te worden geopend.

Thans bleek ten volle de ongezonde financieele positie van het land en het totaal bedrag door speculanten in die dagen verloren wordt door financieele autoriteiten op niet minder dan 2.000 miljoen Yen geschat.

Zoo ernstig was de situatie dat de Tokyo Asahi Shimbun, medio April schreef: „Financieele kringen verkeerden momenteel in zulk een toestand dat verergering niet mogelijk is.”

Zeer gevoelig deed zich ook de terugslag in talrijke industrieën gelden en meerdere ondernemingen zoowel in Japan zelf als in Korea, werden voor korteren of langeren tijd gesloten.

Geleidelijk kwamen echter de gemoederen weer tot kalmte en bezinning, doch eind Mei volgde een nieuwe instorting, toen als gevolg van geleden verliezen de 74e (Mogi)bank en de Yokohama Spaarbank hare betalingen moesten staken. Bijna alle Yokohama-banken waren hierbij financieel betrokken, sommigen werden in den val medegesleept, en reeds den volgenden dag deden zich de nadeelige gevolgen weder op de beurzen gelden door scherpe daling van effectenkoersen.

Hiermede is Japan een periode van hevige depressie ingetreden en een ziekteproces aangebroken,

dat, na het uit de krachten groeien tijdens den oorlog moet worden doorgemaakt. De arbeidersklasse zal, door toenemende werkloosheid, in beduidende mate den nadeeligen invloed ondervinden, zoowel gezonde bedrijven als speculatieve ondernemingen zal het treffen en velen hiervan zullen den storm niet kunnen weerstaan.

Ontegenzeggelijk is de toekomst van het land verre van rooskleurig, misschien zal veel van het tijdens den oorlog verworvene wederom moeten worden prijsgegeven, doch slechts door deze reactie zal een gezonder toestand, waarbij handel en industrie op hechter basis is gegrondvest, kunnen ontstaan.

Moge deze voor het Land van de Rijzende Zon in een niet te ver verwijderd verschieft liggen, dan toch eerst zal met juistheid hare commerciële en industriële betekenis kunnen blijken en zij in staat zijn haar aandeel bij te dragen tot wederopbloei van het economisch leven.

J. STROOMBERG.

Den Haag.

DE RESOLUTIES DER BRUSSELSCHER CONFERENTIE.

IV.

Na de reeds afgedrukte resoluties der Commissies voor de Internationale Credieten, voor het Geldwezen en de Wisselkoersen en voor den Internationalen Handel volgen hieronder ten slotte nog de

RESOLUTIES DER COMMISSIE VOOR DE OPENBARE FINANCIËN.

I.

Negen en dertig naties hebben achtereenvolgens een overzicht van hun financiële toestand aan de Internationale Financiële Conferentie voorgelegd. Het onderzoek dezer overzichten doet den grooten ernst van den algemeenen toestand, waarin de openbare financiën in de wereld en in 't bijzonder in Europa zich bevinden, naar voren komen. Hun betekenis kan aldus kort geformuleerd worden, dat drie vierde der op deze Conferentie vertegenwoordigde staten en elf twaalfde der Europeesch landen een budget-deficit over het loopende jaar voorzien. De publieke opinie is in hooge mate voor dezen toestand verantwoordelijk. Het nauwe verband tusschen deze tekorten op de begrootingen en de hooge kosten van levensonderhoud, die zooveel lijden en onrust in de wereld veroorzaken, wordt verre van algemeen erkend. Bijna elke Regeering wordt gedrongen tot nieuwe uitgaven, voor een groot deel ten bate van verzachtende maatregelen, die het kwaad, waartegen zij gericht zijn, juist nog verergeren. De eerste stap, die genomen moet worden, is de publieke opinie in elk land er toe te brengen zich een juist beeld te vormen van de essentiële factoren, die de situatie beïnvloeden en vooral van de noodzakelijkheid de openbare financiën weder een gezonde basis te geven als voorbereidende maatregel tot de uitvoering van die sociale hervormingen, die de wereld eischt.

II.

De openbare aandacht moet vooral gevestigd worden op het feit, dat prijsdaling en herstel van welvaart afhankelijk zijn van een toeneming der productie en dat het voortdurend overschrijden van de staatsuitgaven door de inkomsten, tot uiting komend in de tekorten op de begrootingen, een der meest ernstige hinderpalen is voor zoodanige productievermeerdering daar het vroeg of laat de volgende consequenties met zich zal brengen:

- a. verdere inflatie van crediet en geld;
 - b. verdere depreciatie van de koopkracht van de landsmunt en nog grooter schommelingen der buitenlandsche wisselkoersen;
 - c. verdere stijging der prijzen en van de kosten van levensonderhoud.
- Het land, dat de politiek van begrootings-tekorten aanvaardt, bewandelt het glibberige pad, dat naar een algeheele ruïne leidt; om dezen weg te kunnen verlaten is geen opoffering te groot.

Het is daarom dringend noodzakelijk, dat iedere regeering als eerste financiële en sociale hervorming, waarvan alle andere afhangen:

- a. haar gewone terugkerende uitgaven beperkt (den dienst der Staatsschuld inbegrepen) tot zulk een bedrag als gedekt kan worden door de gewone inkomsten;
- b. haar bewapenings-uitgaven drastisch verlaagt, voor

zooverre zoodanige verlaging in overeenstemming te brengen is met de zorg voor de nationale veiligheid;

c. ophoudt met alle improductieve buitengewone uitgaven;

d. zelfs productieve buitengewone uitgaven beperkt tot het kleinste mogelijke bedrag.

III.

De Opperste Raad der Geallieerde Mogendheden verklaarde in zijn verklaring van 8 Maart¹⁾, dat „de legers zouden worden teruggebracht tot vredessterkte, dat de bewapening beperkt zou worden tot het laagst mogelijke cijfer, dat nog met de nationale veiligheid in overeenstemming te brengen was en dat de Volkenbond zou worden uitgenoodigd zoo spoedig mogelijk voorstellen tot dat doel te overwegen”. De overzichten aan de Conferentie voorgelegd toonen, dat gemiddeld 20 pCt. der nationale uitgaven nog geschiedt ten bate der handhaving der bewapening en voor oorlogstoebereidselen. De Conferentie wenscht met den uitersten nadruk te verklaren, dat de toestand van de wereld deze uitgaven niet gedooft. Slechts door een openhartige politiek van wederzijdsche samenwerking kunnen de naties hopen hun oude welvaart terug te krijgen en om dit doel te bereiken moeten alle hulpbronnen van elk land gebruikt worden voor strikt productieve doeleinden.

In verband hiermede wijst de conferentie den Raad van den Volkenbond ernstig op de wenschelijkheid dadelijk met de verschillende betrokken Regeeringen te confereren, met het doel een algemeen overeengekomen vermindering van den verpletterenden last te verkrijgen, die op hun huidige schaal de bewapeningen nog leggen op de verarmde volken der wereld, waardoor hun hulpbronnen worden ondermijnd en hun herstel van de verwoestingen van den oorlog in gevaar wordt gebracht. De Conferentie hoopt, dat de Raad van den Volkenbond, die spoedig weer zal vergaderen, tot dit doel een energieke actie zal voeren.

IV.

Terwijl de conferentie de practische moeilijkheden erkent, die liggen op den weg eener onmiddellijke actie, beschouwt zij het als mogelijk, dat ieder gouvernement zoo spoedig mogelijk alle oneconomische en kunstmatige maatregelen opheft, die den juisten economischen toestand voor de bevolking verbergen. Zulke maatregelen sluiten in:

- a. het kunstmatig goedkoop houden van brood en andere levensmiddelen en van steenkool en andere grondstoffen, door hen beneden kostprijs aan het publiek te verkoopen en het geven van werkloosheidsuitkeeringen van een zoodanig karakter, dat de werkloosheid er door wordt gedemoraliseerd in plaats van aangewakkerd;
- b. het handhaven van spoorwegtarieven, posttarieven en vergoedingen voor andere gouvernementdiensten op een basis, die onvoldoende is om de kosten der bewezen diensten te dekken, jaarlijksche kapitaallasten inbegrepen.

V.

Voor zooverre het, nadat alle pogingen in het werk zijn gesteld, onmogelijk blijkt, de uitgaven te brengen binnen de grenzen der bestaande inkomsten, moeten nieuwe belastingen worden ingevoerd om het tekort te dekken, en dit proces moet ondanks alles worden doorgezet, totdat de inkomsten minstens voldoende zijn om het volle bedrag der geregeld terugkerende gewone uitgaven te dekken. De Conferentie is van opinie, dat de betrekkelijke voordeelen van de verschillende middelen, welke mogelijk zijn de inkomsten van den staat te vergrooten, hetzij door directe of indirecte belastingen, hetzij door een heffing in Géns, (welke zal dienen tot aflossing van staatsschuld), afhangen van de bijzondere economische omstandigheden in ieder land en dat dientengevolge ieder land voor zichzelf een besluit moet nemen ten aanzien der methode, welke het beste past bij zijn interne economische structuur.

Wanneer bovenstaande beginselen aanvaard en toegepast worden, zullen leeningen voor de geregeld terugkerende gewone uitgaven niet meer vereischt zijn en zal leenen voor dat doel moeten ophouden. In een aantal landen echter moeten, hoewel de gewone lasten gedekt zijn door inkomsten, tegenwoordig groote buitengewone kapitaalsuitgaven gedaan worden. Dit heeft meer in 't bijzonder betrekking op die landen, welke verwoest zijn tijdens den oorlog en wier reconstructie-kosten onmogelijk gevonden kunnen worden uit de gewone inkomsten. Het herstel der verwoeste streken is van overwegend belang voor den terugkeer tot normale economische omstandigheden en leeningen voor dat doel zijn niet slechts onvermijdelijk, maar gerechtvaardigd. Doch met het oog op het kapitaal-tekort zal het moeilijk zijn de beschikking te verkrijgen over de benodigde bedra-

¹⁾ Zie pag. 219 van dezen jaargang.

gen, zelfs voor dat doel, en het verdient aanbeveling alleen de meest dringende plannen onmiddellijk naar voren te brengen.

VII.

De methode gevolgd bij de uitgifte van leeningen is van niet minder beteekenis dan de doeleinden waarvoor zij bestemd worden. In de toekomst moeten de leeningen, vereischt wegens dringend noodzakelijke kapitaalsuitgaven, afkomstig zijn uit de werkelijke besparingen der bevolking. Maar deze besparingen zijn a.h.w. verpand voor verscheidene jaren in de toekomst, door de crediten geschapen gedurende den oorlog en de eerste stap, leidende naar het verkrijgen van nieuw geld, moet zijn het fundeeren van de nog loopende vlottende schuld, die de markten drukt. Deze beginselen zijn zoowel van toepassing op leenen binnen- als buitenslands en met betrekking tot dit laatste wil het ons voorkomen in het belang van de crediteur-staten te zijn, zulke faciliteiten te verlenen als mogelijk is, om de debiteur-staten in staat te stellen zoo spoedig mogelijk hun vlottende schuld te consolideeren.

VIII.

Ten einde zich van de publieke belangstelling te verzekeren is het essentieel zoo groot mogelijke publiciteit te geven aan den toestand der openbare financiën van ieder land.

De Conferentie is daarom van meening, dat het reeds door het secretariaat in zijn vergelijkende studie der openbare financiën verrichte werk behoort te worden voortgezet en zij geeft in overweging, dat de Raad van den Volkenbond al zijn leden en alle op deze Conferentie vertegenwoordigde naties zal verzoeken, hem regelmatig niet alleen ramingen en definitieve budget-cijfers te verschaffen, maar ook een halfjaarlijksch overzicht der werkelijke inkomsten en uitgaven. Tezelfde tijd behoort er bij de landen op aangedrongen te worden zoo volledig mogelijke inlichtingen te verschaffen met betrekking tot het bestaande belastingstelsel en alle wenken te geven, die aan iederen staat van nut schijnen voor de financiële opvoeding van de publieke opinie der wereld.

Met behulp van de aldus verkregen inlichtingen zou de Volkenbond in staat gesteld zijn periodieke publicaties voor te bereiden, waarin de financiële positie van verschillende landen der wereld vergeleken wordt en de verschillende vigerende belastingstelsels verduidelijkt worden.

IX.

De Conferentie is van meening, dat de nauwgezette toepassing van de hierboven uiteengezette beginselen de noodzakelijke voorwaarde is om de openbare financiën weer op een gezonde basis te plaatsen. Een land, dat het er niet zoo spoedig mogelijk op aanlegt te komen tot de uitvoering van deze beginselen, zal iedere hoop op herstel dienen te laten varen. Om de regeeringen evenwel in staat te stellen, deze beginselen toe te passen, moeten alle klassen der bevolking hun aandeel bijdragen. De industrie moet zoo georganiseerd worden, dat een maximumproductie door de arbeiders bevorderd wordt, daar alleen door zoodanige productie de arbeid in staat zal zijn dien hooger levensstandaard te bereiken, die elk land zich ten doel stelt voor zijn bevolking te verkrijgen. Alle klassen der bevolking en in 't bijzonder de rijke, moeten bereid zijn de lasten te dragen, noodzakelijk om herstel te brengen in den huidige toestand. Bovenal is het de plicht van ieder goed staatsburger, om ten einde de kloof tusschen het aanbod van en de vraag naar goederen te doen verdwijnen, zoo strikt mogelijke zuinigheid te betrachten en aldus zooveel mogelijk bij te dragen tot den algemeenen rijkdom. Zoodanige persoonlijke gedraging vormt de onmisbare basis voor de fiscale maatregelen, die vereischt zijn om de openbare financiën weer op de been te helpen.

GOLD EN ZILVER IN HET DERDE

KWARTAAL 1920.¹⁾

Aan het „Overzicht der Edale Metalen” in het derde kwartaal van 1920, samengesteld door de Firma H. Drijfhout & Zoon, is het volgende ontleend:

Naast de sterk stijgende tendens, die de *geldmarkt* te Londen in de afgelopen 3 maanden kenmerkte, vielen zeer uiteenlopende noteeringen op de verschillende markten waar te nemen, waarbij opnieuw en op bijzondere wijze in het licht werden gesteld de eigenaardigheden, die voortvloeien uit de thans heerschende hopeloos ontredde positie van sommige landen. Naar gelang de stijging van den dollar-

koers in Europa meer voortgang maakte, liep aanvankelijk ook algemeen de goudprijs krachtig op, doch de beperkende bepalingen op den uitvoer, die in alle landen met uitzondering van de Vereenigde Staten en de Scandinavische Rijken, onverwakt gehandhaafd bleven, deden weldra belangrijke afwijkingen op verschillende markten ontstaan, daar nog steeds vraag en aanbod op eigen markt den prijs voor goud in het vrije verkeer overwegend beheerscht.

Het kwartaal opende in kalme houding op een noteering te Londen van 104 sh. per oz., waarin gedurende de eerste helft van Juli geen noemenswaardige verandering intrad. Op 15 Juli kwam aan deze kortstondige stabiliteit reeds weder een einde wegens den aanvang van de nieuwe hausseperiode van den dollarkoers te Londen. Van 106 sh. 6 d. op 15 Juli liep de noteering geleidelijk op tot 110 sh. 9 d. aan het einde der maand. Augustus opende reeds dadelijk met een nieuwe belangrijke stijging in den goudprijs, zoodat op 3 Augustus de noteering 112 sh. 10 d. op 4 Augustus reeds 114 sh. 6 d. per oz. fijn was. Een tijdelijke inzinking bracht den goudprijs geleidelijk terug tot 111 sh. 11 d. op 12 Augustus, doch onmiddellijk daarop volgde weder herstel en in onafgebroken stijging werd de stand van 116 sh. per oz. fijn op 25 Augustus bereikt. Met geringe fluctuaties sloot de maand op 115 sh. 6 d. Ook in September bleef de hausse van den dollar aanhouden met het gevolg, dat de goudprijs te Londen zelfs weder een stand van 119 sh. op 14 September kon bereiken. Ofschoon deze noteering gedurende het verdere deel der maand niet ten volle gehandhaafd kon blijven, bleef de prijs toch zeer vast, zoodat eind September 118 sh. 4 d. per oz. fijn te bedingen was, of wel 14 sh. 4 d. meer dan in het begin van het kwartaal.

Deze stijging van den goudprijs aan de Londensche markt is een herhaling van de in Februari j.l. voorgekomen hausse en beteekent een verhooging van ongeveer f 250 per K.G. fijn, doch evenmin als in het eerste kwartaal, is dit van directen invloed geweest op de noteeringen aan andere markten. De reden hiervan is, wij zezen er reeds vroeger op, dat de noteeringen te Londen exportprijzen zijn, waartegen niet gekocht, doch op speciaal consent wel geleverd wordt. De Engelsche regeering geeft, zooals bekend is, slechts consent voor nieuw-geproduceerd goud, zoodat bij invoer van ander goud dit niet voor weder-uitvoer in aanmerking komt. De prijs van goud voor binnenlandsch gebruik, d.w.z. waarvoor geen consent tot uitvoer kan worden verkregen, is dan ook gewoonlijk belangrijk lager dan de noteering luidt. Dezelfde oorzaak echter, die op den goudprijs te Londen van zoo grooten invloed was, de stijging van den dollarkoers, had ditmaal wegens het meer algemeen karakter der hausse, een stijging van den goudprijs in de meeste landen van Europa tot gevolg. De circulatiebanken verhoogden den prijs waartegen goud aan het vrije verkeer kon worden afgestaan ten onzent van f 1850 tot f 2025 per K.G. fijn. Spanje het land waar geruimen tijd nog goudinvoeren uit de Vereenigde Staten plaats hadden, zag de peseta te New York dalen tot 14.90 op 5 Augustus met het gevolg, dat de goudprijs steeg tot 4460 peseta per K.G. fijn, (pariteit 3444.45 ps.). Op 10 Augustus werd bij Koninklijk decreet bepaald, dat voortaan alle rechten in goud, of althans naar den maatstaf van goudwaarde moeten worden voldaan, waardoor dus openlijk de minderwaardigheid van eigen papiercirculatie wordt erkend. Ook in Frankrijk onderging de goudprijs een hernieuwde gevoelige stijging en liep opnieuw boven frs. 10.000 per K.G. fijn uit. Met klem en nadruk werd thans weder herhaald het beroep op de bezitters van Fransch goudgeld om dit aan de schatkist in te wisselen, waarbij gewezen werd op de bestaande verbodsbepalingen, dat daarin geen handel gedreven mag worden, dat het versmolten noch uitgevoerd, noch zelfs als betaalmiddel in het gewone verkeer mag worden gebruikt. De Minister van Financiën voegt daaraan nog toe: „Lorsque notre balance commerciale et notre balance financière seront équilibrées, il est évident que l'or d'avant 1914 n'aura plus cours. On mettra alors en circulation la monnaie de la France victorieuse et reconstruite. Et cette monnaie aura une autre effigie et un autre titre que l'ancienne.” Naderen wij het tijdstip, dat wij ons meer en meer met het denkbeeld zullen hebben te vereenigen van een toekomstige hoogere waardeering van het goud in zijn functie als ruilmiddel? Ter Brusselsche conferentie hebben wij stemmen hooren opgaan voor een herstel der goudcirculatie, doch uit het eminente betoog van Mr. Vissering hebben wij opnieuw de geruststellende zekerheid verkregen, dat ons land aan een dergelijke avontuurlijke politiek niet zal mee doen. Het is bekend, wij zezen er reeds vroeger op, dat deze politiek, gehuldigd door den Secretaris van de schatkist der Vereenigde Staten, daar ook toepassing vindt, terwijl ook de Scandinavische Rijken deze gedragslijn volgen. Buitengewoon groot waren de goud-invoeren in de Vereenigde Staten gedurende het afge-

¹⁾ [Zie pag. 388 en 676 van den loopenden jaargang. — Red.]

loopen kwartaal, waarvan het grootste deel komt op rekening van Engeland en Frankrijk als verdere remises voor de op 15 October a.s. af te lossen leening, doch niettegenstaande de goudreserves thans weder zijn toegenomen is van een goudafgifte, zooals dit bij een algeheel hersteld goudverkeer verwacht moet worden, nog steeds geen sprake. In de Amerikaanse pers wordt dan ook bij herhaling er op gewezen, dat van een metterdaad handhaven van den gouden standaard in de Vereenigde Staten ook zelfs op het oogenblik niet in voldoende mate wordt blijk gegeven. Het niet of slechts tot zeer geringe bedragen ter beschikking stellen van goud voor inwisseling van bankpapier wordt hierbij als motief aangevoerd. Het behoeft nauwelijks gezegd, dat zoolang de betalingsbalans met welk land ook, nog ten madele van de V. S. luidt, zooals thans met Japan en enkele Zuid-Amerikaansche Staten het geval is, aan een onbeperkte inwisselbaarheid van het circulerende bankpapier niet te denken valt. Dat in dien zin ook het vrije goudverkeer in Scandinavië niet dient te worden opgevat, is duidelijk; het beperkt zich in hoofdzaak tot de vrijheid van in- en uitvoer van in open markt beschikbaar geel metaal.

Deze vrijheid ten opzichte van het goudverkeer, begunstigde ten eerste de goudmarkt dier landen, temeer daar de geografische ligging het opnemen van goud uit de Sovjet Republiek in de hand werkte. Belangrijke hoeveelheden goud, door de Sovjet regeering ter betaling van levensmiddelen en materialen uitgevoerd, vonden via Noorwegen en Zweden voor een deel bestemming in enkele der financieel goed gesitueerde Europeesche landen, voor het leeuwenand deel echter te Londen en te New York. De strijd of het al dan niet als rechtmatig te beschouwen was het Russische goud in betaling te nemen, die met name van Frankrijk uitging, achten wij genoegzaam bekend. In de Vereenigde Staten had in dit verband zelfs een aanhouding van een partij goud plaats onder voorwendsel, dat het zou dienen voor bolsjewistische propaganda.

De uit Rusland vrijgekomen hoeveelheden goud veroorzaakten op enkele markten tijdelijken teruggang in den prijs, doch weldra herkreeg de vaste toon, die algemeen overheerschend was, weder de overhand. Het was vooral Engelsch-Indië waar een bijzondere belangstelling voor het gele metaal ontstond, met als gevolg sterk oplopende noteringen. Het vooruitzicht, dat wellicht in September de bepaling, dat voortaan de roepie niet meer op sterlingbasis, doch op goudbasis zou gelden, definitief van kracht zou worden, waardoor een sovereyn gelijk gesteld zou worden met 10 roepies, deed een levendigen handel in goud ontstaan. De maand Augustus bracht in zekeren zin een herhaling van de buitengewone positie, die de Indische goudmarkt in het derde kwartaal van het vorige jaar kenmerkte, toen gelijk wij in ons overzicht vermeldde in de Bazaars het goud zelfs verhandeld werd naar den maatstaf van 73.54 roepie per oz. standard. Opmerkelijk is het, dat vrij algemeen thans een voorkeur voor goud boven zilver valt waar te nemen, zoodat tegen prijzen naar den maatstaf van zelfs 77 roepie per oz. standard nog voldoende kooplust bestond. In de maand September stelde de Indische regeering bij wijze van uitzondering weder goud tot een beperkte hoeveelheid ter beschikking van het vrije verkeer.

De goudproducenten en wel voornamelijk de ondernemingen in de Engelsche bezittingen hebben dit kwartaal weder zeer bevredigende prijzen voor hun product kunnen bedingen, doch aangezien de hoogere noteringen uitsluitend voortspuiten uit den stand der valuta, blijven de kansen om de industrie in het algemeen loonend te doen zijn, uitermate wisselvallig en bieden de thans gemaakte prijzen niet den minsten grondslag voor de toekomst. Vandaar dan ook, dat de productie-cijfers op een zeer laag peil blijven. De cijfers van Transvaal en Rhodesia over de laatste 3 maanden met de totaalcijfers over de afgelopen 8 maanden, laten wij hieronder in vergelijking met 1916 en 1919 volgen.

		Transvaal.		
		1916	1919	1920
Juni	K.G.	23750	21900	22250
Juli	"	23700	22600	22900
Augustus	"	24350	22000	21850
		71800	66500	67000
Jan./Mei	"	120500	107250	105400
Tot. 8 m.	"	192300	173750	172400
		Rhodesia.		
		1916	1919	1920
Juni	K.G.	2445	1570	1250
Juli	"	2365	1575	2300
Augustus	"	2480	1520	1450
		7290	4665	5000
Jan./Mei	"	11960	7990	9340
Tot. 8 m.,	"	19250	12655	14340

De tot dusverre onafgebroken voortgezette daling in deze centra schijnt eenigszins tot staan gebracht te zijn. Anders is het echter gesteld met de productie in de Vereenigde Staten, waar te oordeelen naar de cijfers over de eerste 6 maanden van dit jaar een nieuwe daling van ongeveer 15 pCt. tegen 1919 te constateeren zal zijn. Vooral uit Colorado en Californië zijn de berichten omtrent de goudproductie zeer ongunstig, in welke districten belangrijk minder goud gewonnen wordt dan zelfs in 1919 het geval was. De teruggang van de productiecijfers in de Vereenigde Staten teekent zich wel scherp af bij vergelijking van de vermoedelijke productie over het loopende jaar met 1915, waarbij 1920 dan nauwkeurig de helft ten achter blijft. Het is dan ook niet te verwonderen, dat de noodzakelijkheid om door het toekennen van een bonus de goudproductie te bevorderen bij iedere gelegenheid naarvoren wordt gebracht en thans pogingen worden aangewend om de McFadden bill in gewijzigden vorm door het Congres te doen aannemen. Wat ook het resultaat moge zijn een verhooging van den prijs van goud in het vrije verkeer is in de naaste toekomst verre van denkbeeldig, daar, indien de McFadden Bill dit al niet wettelijk mocht maken, de verdere inkrimping der productie, die onvermijdelijk het gevolg zal zijn van het uitblijven van een tegemoetkomende houding, een natuurlijke stimulans in deze richting zal vormen. Treedt in de V. S. een verhooging van den prijs voor goud op de vrije markt in, dan zal dit ook op andere markten niet zonder invloed blijven. De vaste tendens, die overal voor goud bestaat, deed ook ten onzent de notering stijgen van f 1850 tot f 1900 per K.G. fijn. Een voor de bestaande vraag toereikend aanbod ontwikkelde zich op deze notering, zoodat de verhooging van den prijs door de Nederlandsche Bank, gebaseerd op den dollarkoers, niet door de industrie kon worden gevolgd.

Het verloop van de zilvermarkt gedurende de afgelopen 3 maanden wijst op een zich langzamerhand verbeterende stemming ofschoon ook thans nog de koersbewegingen meermalen bewezen, dat het vertrouwen in de toekomst van het witte metaal nog geenszins als hersteld beschouwd kan worden. Deze twijfelachtige en onzekere houding, die bij herhaling tot uiting kwam, maakte de zilvermarkt tot een uiterst geschikt terrein voor speculatieve operaties. En inderdaad evenzeer als in het tweede kwartaal werd ook thans weder de zilvermarkt in hoge mate beïnvloed door speculatiegroepen, waardoor de stemming nu en dan zelfs een eenigszins nerveus aanzien had. Zelfs factoren van betekenis, zooals aankopen voor Chinese rekening, die onder gewone omstandigheden een belangrijken steun voor den zilverprijs vormen, deden thans de terughoudendheid zoo mogelijk toenemen en met nog grooter omzicht handelen, aangezien ook deze aankopen voor een groot deel uit speculatie oogpunt plaats hadden. Ook de stijging van den dollar bleef niet zonder uitwerking op de zilvermarkt en veroorzaakte wederom eigenaardige tegenstellingen op de hoofdmarkten, zoodat het meermalen voorkwam, dat Londen een stijging aanwees, New York in overeenstemming daarmee blijvende daarentegen een lagere notering gaf. Over het algemeen viel over de geheele periode een geleidelijke stijging in de notering waar te nemen, die aan het slot overging in een zekere stabiliteit. De stijging van den zilverprijs te Londen kwam meer tot uitdrukking in de notering zelve, voor New York is de stijging in hoofdzaak opgenomen in de hoogere waardeering van den dollar te Londen. Het kwartaal opende op een notering te New York van 90½ c. en 51½ d. te Londen bij een nagenoeg algeheel stilstand van zaken. Eenige kooporders voor rekening van de Indische Bazaars brachten een oogenblik van verlevendiging en deden de notering stijgen tot 91½ c. en 52½ d. op 7 Juli. Deze koersverbetering leidde tot dekkingsaankopen van de zijde der baisse speculatie, waarvan een nieuwe stijging tot 94½ c. en 54 d. op 8 Juli het gevolg was. Reeds den volgenden dag liep bij uitblijvende verdere vraag de notering te New York terug tot 91¼ c. en 52¼ d. te Londen. Tot het midden der maand bleef de notering te New York vrij stabiel op dezen stand, terwijl Londen geleidelijk verbeterde op licht stijgenden dollarkoers tot 53½ d. op 15 Juli.

New York volgde nauwkeurig de Londense notering, zoodat de in de tweede helft van Juli krachtiger toenemende stijging van den dollar reeds bij gelijk gebleven notering te Londen den zilverprijs te New York deed dalen. Pij uiterst stillen handel liep Londen terug tot 52 d. op 17 en 19 Juli in overeenstemming waarmee New York bij een sterlingkoers van resp. 3.87 en 3.89 reageerde tot 89½ en 88½ c. Reeds gedurende twee maanden noteerde New York beneden den door de Amerikaanse regeering voor aankoop van binnenlandsch-geproduceerd zilver vastgestelden prijs,

waardoor de productie der Vereenigde Staten ook buiten de markt bleef en het aanbod eenigszins verminderde. Bovendien had de ontmuting van zilverspecie door den lagen stand der notering veel van hare aantrekkelijkheid verloren, zoodat ook het aanbod van deze zijde belangrijk verminderde. In tegenstelling met het overstelpend groote aanbod van eenigen tijd geleden, waren de aanvoeren op de markt thans ongewoon gering. Een betrekkelijk geringe vraag voor Indië op 21 Juli was dan ook reeds voldoende om Londen op dien datum te doen stijgen tot 55¼ d. en New York tot 94 c. Slechts onderbroken door een lichte reactie wist de stijging te Londen op dekkingsaankopen der baisse-speculatie verderen voortgang te maken tot 56½ d. op 31 Juli, terwijl te New York bij een tot 3.71½ gedaalden sterlingkoers de maand sloot op 98¾ c. De vaste houding, die in Juli reeds merkbaar was, kwam in de maand Augustus krachtiger tot uiting, aangezien bij gering gebleven aanbod zich een regelmatigere vraag voor rekening van Engelsch-Indië en China ontwikkelde. De druk der baisse speculatie verminderde, waarvoor echter in de plaats traden, niet zonder eenige onrust te verwekken, de operaties der haussiers. Een krachtige prijsverheffing kon bij het samen-vloeden van deze, de oogenblikkelijke positie der markt begunstigende factoren niet uitblijven en na een opening der maand op 57 d. te Londen en 93¾ c. te New York steeg de notering te Londen nagenoeg zonder eenige onderbreking tot 63¾ d. op 20 Augustus waarmede New York bij een sterlingkoers van 3.58½ in overeenstemming was met 101¼ c. De eerste maal sinds 12 Mei werd thans derhalve weder de dollarprijs overschreden. Het bleek echter al spoedig, dat de weerstand der markt nog geenszins van dien aard was, dat aanbod van eenige beteekenis, dat zich op dezen hooger stand ontwikkelde zonder reactie teweeg te brengen kon worden opgenomen. Nauwelijks was de notering te New York boven den prijs voor binnenlandsch zilver gestegen of de producenten der V. S. brachten hun zilver aan de markt, terwijl bovendien aanbod van Engelsch-Indië ontstond, dat in den flauwen wisselkoers een krachtigen stimulans vond. Het gevolg was dan ook, dat op 23 Augustus de notering reeds tot 60¾ d. en 97¼ c. terug-gelopen was, terwijl de daling nog verder aanhield tot geleidelijk de notering van 58¼ d. en 92¾ c. werd bereikt aan het einde der maand.

September kenmerkte zich door een stabiliteit, zooals in den laatsten tijd niet voorgekomen is, waardoor het verschil tusschen hoogste en laagste notering slechts 3½ d. te Londen en te New York 3¾ c. bedroeg. De maand opende op 57¾ d. en 91½ c., waarna een verbetering intrad op voortgezette aankopen in de V. S. voor rekening van China tot 60½ d. en 94¾ c. op 4 September. De afwachting houding, die daarna zoowel van de zijde der koopers als verkopers merkbaar werd, bracht een groote stilte op de zilvermarkt teweeg, waarin nu en dan slechts verandering kwam door aan- of verkoopen voor speculatieve doeleinden. De notering bleef gedurende het geheele verdere verloop der maand op nagenoeg eenzelfde niveau, zoodat het kwartaal sloot op 59¾ d. te Londen en bij een sterlingkoers van 3.46½ op 92 c. te New York.

De loop der notering, wisselend in opgaande en dalende richting wijst over het geheele kwartaal een stijging aan van 8¼ d. te Londen per oz. standaard, welke stijging door de daling van den sterlingkoers in de Vereenigde Staten gereduceerd werd tot 1¼ c. te New York. Ware het dat deze prijsverheffing gepaard was gegaan aan een verbetering der innerlijke marktpositie het kwartaal zou zeer zeker als gunstig voor het witte metaal beschouwd kunnen worden. De stijging der notering is echter zooals uit het vorenstaande blijkt in hoofdzaak het gevolg van kunstmatig verleend steun, zoodat de grondtoon der markt in plaats van krachtiger onzeker en twijfelachtig is geworden. Er zijn ongetwijfeld factoren van beteekenis, die niet zullen nalaten de marktpositie te begunstigen, zooals het onttrekken van de geheele Amerikaanse productie aan de ter aanvulling van den wereldvoorraad ter beschikking komende hoeveelheden, alsmede het in Mexico genomen besluit om van eigen productie een groot gedeelte voor aanmuntning te bestemmen. De wereldproductie, die in de laatste jaren reeds zulk een sterken teruggang te boeken had, zal ook dit jaar, niettegenstaande hogere cijfers van Mexico verwacht kunnen worden, het gemiddelde der oorlogsjaren niet overschrijden, daar de Vereenigde Staten en Canada een nieuwe daling zullen aanwijzen. Het aanbod uit de productie op de open markt zal voortaan dan ook buitengewoon gering zijn. Daar minstens 50 pCt. daarvan gerekend kan worden buiten het verkeer te zullen blijven in verband met de voorgenomen aanmuntning in Mexico en de aankopen in de V. S. onder de Pittman Act. Ook het aanbod van muntzilver is gebleken op den huidige stand der markt binnen zeer enge grenzen

te zullen blijven, zoodat ook dit in het voordeel der marktpositie aangemerkt kan worden. De markt is echter, wat afzetgebied betreft, voorloopig al te zeer aangewezen op het Verre Oosten, en dit vormt onder de inmiddels zich wijzigende omstandigheden het zwakke, twijfelachtige punt.

De in oorlogstijd tot een buitengewone hoogte gestegen exportcijfers van Engelsch-Indië, die den bekenden grooten invoer van zilver tengevolge hadden, zijn reeds geruimen tijd belangrijk dalende, terwijl daarentegen de import in stijgende richting is gegaan, waarvan het noodzakelijke gevolg is een krachtige teruggang van den Indischen wisselkoers, die vooral in dit kwartaal belangrijk was. Begin Juli werd de Indische wisselkoers te Londen genoteerd op 1 sh. 11 d., terwijl op 30 September nog slechts 1 sh. 8¼ d. gold. Maakte de hooge stand van den wisselkoers het nder-tijd voordeelig zilver in Indië in te voeren, thans geven de gowijzigde verhoudingen aanleiding tot uitvoer van het witte metaal. Verschepingen van zilver uit Engelsch-Indië naar Londen en China, zooals in de maand September plaats hadden, wijzen er op, dat Indië reeds met verkooporders aan de markt komt. De vrees, dat de stand van den wisselkoers niet slechts beletten zal Indië als koper op de zilvermarkt te zien optreden, doch wellicht tot voortgezette verkoopen zal leiden, oefent een begrijpelijken druk op de marktpositie uit, die door de aanwezige gunstige factoren niet wordt opgeheven. Het is dan ook duidelijk, dat blijven de verkoopen voor Indische rekening aanhouden, dit bij de thans heerschende kalme in den handel niet zonder invloed kan blijven op de notering.

De stijging aan de markten te Londen en New York gedurende het afgelopen kwartaal staat gelijk met f 13.25 per K.G. fijn, waardoor de prijs op 30 September omgerekend volgens den geldenden koers van f 11.15 en f 3.21½ op ruim f 95 per K.G. fijn, exclusief vracht, assurantie, enz. kwam.

De notering ten onzent onderging in het begin van het kwartaal tengevolge van ruim aanbod van muntzilver, een daling voor ongefneerd zilver tot f 82 per K.G. fijn, voor gefneerd zilver tot f 93.50 per K.G. fijn, rondom welk niveau de prijzen zich bij kalmen handel gedurende het geheele kwartaal konden blijven bewegen, zonder ook slechts eenigszins beïnvloed te worden door de stijging op de hoofmarkten.

LONDENSCH E CORRESPONDENTIE.

De mijnwerkersstaking; de handel met Rusland; de financieele politiek der Regeering; de Anglo-Persian Oil Cy.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 29 October 1920:

We have reached another breathing space in the coal struggle: another ballot is to be taken next Tuesday, the recommendations being backed by the whole Executive of the Miners' Federation. Let me first set out the salient features of the scheme before comment, since the scheme is complicated.

First, the 2/ advance which has been the root of the whole matter is immediately granted, but only on condition that the output is increased by certain proportions. That is, the men will get two shillings at once, but the question of whether they will continue to get it depends on the output. The output is based on the assumption that everything above 219 million tons shall be regarded as export coal, and the agreement is that for the first £ 288.000 of coal produced in value above the output of the September figure the men are to get six pence per shift, with the other classes in proportion. But this sixpence is in itself additional to a rise of 1/-, which is granted in recognition of the fact that the figures of the September quarter justify at least this amount. If the output value is £ 576.000 the excess becomes 1/- and the total advance 2/- and so on in proportion, every £ 288.000 adding 6 pence to the wage plus the one shilling from the September basis. Therefore the immediate 2/- advance is purely provisional, and after January 3 the wages will automatically fall unless the excess in the value of output is £ 576.000. The value figures are obtained by taking the f.o.b. figures of the September quarter and multiplying the excess over 219 million tons by that figure, whether the surplus is

exported or not, and whether or not the export price has varied from the figures during that period.

At the same time, the coal-owners profits are to be regulated by a sliding scale also; for every rise or fall of sixpence in the remuneration of the men, the profits of the owners rise or fall by 25 per cent of the 10 per cent of the excess profits of the industry to which they are entitled under present arrangements. This was done in order to give both sides an interest in keeping up the output and increasing it.

All this complication, however, lasts only a short time. By March 31 at latest, and if possible earlier, the owners and the men are to present a joint scheme to the Government for the future wage system of the industry; which shall regard, among other considerations, to the profits of the industry and to the principles upon which any surplus profits are to be dealt with.

Further, the organizations on both sides formally recognize the fundamental necessity for increased output in the interests of the country, and therefore pledge themselves to co-operate to the fullest extent to obtain increased output, and for this purpose will arrange to set up district committee and a national committee."

Here is the treaty of peace: will the miners accept it? The drawing up of balance sheets of profit and loss on these occasions is an odious task: but it is advisable to see just where we stand. The fact that will weigh heavily with the men is that they get 2/ at once, and that a relatively small effort on their part will enable them to retain it. In any case, even if they do better than in the September quarter, they will be 1 shilling to the good. Since the profits of the owners move with their wages, they will know that there will be active co-operation from the other side. On the other hand, the Government has carried its point, and the wage increase is made dependent on bigger production.

Again, taking the wider scheme into consideration, the men obtain that national wages scheme for which they have been striving, and the non-possession of which has been the bone of contention in the Mines Act. On the other hand, the profits of the industry have to be taken into account, so that if these fall, it will be logically impossible for the men to refuse to recognize that the position has altered.

The difficulty is that the new scheme is complicated, and that the extremists, especially in South Wales, are already up in arms. It is true that the men have been „playing” for nearly a fortnight, and will be out another week even if the scheme is accepted, so that the ardour of combat is probably a little diminished. The interim scheme is at any rate a recognition that the men themselves are not the only parties to the fall in output, and the prospect of an immediate rise, plus the salve on the wound which the owners' attitude provides, may carry the thing through. But I should not like to predict one way or another as to the outcome.

The strike has been memorable for the restraint shown by both sides, and Sir Robert Horne emerges with a reputation very greatly strengthened. But it is as well to recognize that the Government introduced one element of discord of which we have certainly not heard the last. This is the hurried production of the Emergency Powers Act, of which nothing was heard till last Friday, and which is now law. The Act provides that when the supplies of the necessaries of life are threatened by a strike, the Government may be given emergency powers, subject to a slight degree of parliamentary control. As the Act now reads, Parliament must, if it is not already sitting, be called together within 5 days from the proclamation of the state of emergency, and no order issued in virtue of such proclamation will be valid if not confirmed by Parliament within 7 days. No such order

may declare a strike illegal, nor can such order penalize the peaceful persuasion of „blacklegs”, but otherwise the power of the executive seems altogether uncontrolled. The Government's case is that they must have the necessary power to feed the people during the upheaval that a large scale strike now involves, and that they asked for the bill because they were unwilling to use war powers for peace purposes. In answer to the plea that this bill was being rushed with indecent haste, the Leader of the House argued that the Bill has been in existence for four months, and its introduction at that particular was not intended to be provocative. The Bill had certainly a very bad reception on Monday, and might have had to be withdrawn, had not the Premier pulled the House round. The Labour Party put up a very able fight, but was of course quite unable to withstand the massed battalions which the Government threw into the fight. We have therefore now added to the Constitutional Law of the country a bill which enables a state of siege to be proclaimed with little or no difficulty, for it requires but little insight into the nature of British political conditions to realize that a Government with a large majority at its command need hardly fear much opposition from its own followers, especially at a moment when it could appeal to fear as well as to loyalty. The moderate Trade Unionists see in the measure an instrument which will deprive them of much of their influence with the Unions, because the extremists can now turn round and say, „you see what all your devotion to political action brings us to. In three days the Government has turned the legal position of trade unions upside down, and you could do nothing to stop it. The very weapon you always recommend to us has been a broken reed in this case.” What the ultimate effect will be is very doubtful. The history of trade unionism is full of the integrating effects of such blows. The Labour Party now has a first class election cry. But the knowledge that the Government commands an anti strike weapon of considerable potency will strengthen the extremists on the other side as well. I do not want to be pessimistic, but to me this is the definite emergence of the class-war, concealed in the guise of constitutionalism. One can only pray that both sides will keep their heads, and a real settlement in the coal industry will help tremendously in this respect.

The industrial situation has put other matters so much in the shade, that the importance of other acts of Government policy this week has rather escaped attention. First, as to Russia. The Government definitely stated this week that licences to trade with Russia were still being refused. Secondly, that as soon as there were signs that the Soviet intended to adhere to its engagements, the Government intended to reopen negotiations. Thus we are not very much farther on than we were last June, and it will not be possible to do much, even assuming that there are no further obstacles to the reopening of negotiations, before next spring, if by that time the Soviet is still in existence as an organized Government, and complete anarchy has not superseded what order there now is.

Next, the Government has announced its intentions with regard to the attitude it will take towards the property of German nationals in the event of the German Government voluntarily defaulting on its obligations. The Government intends not to seize such property. This has of course led to the usual attacks by the anti-German press, which does not seem to be able to realize that there would be very little of such property to seize. This was the point that Mr. Chamberlain made in the House of Commons last night. Considering that the evil effects of the seizure of private property by the Russians has been the staple topic with the anti-Bolsheviks for months past, this logical incoherence is a little distressing, even if it is human.

The Government has again announced its intention of introducing an anti-dumping act, but more important was last night's announcement as to the future financial policy of the Government. Owing to the exigencies of the housing campaign, the Government intends not to attempt to fund the floating debt, but to carry on with its present policy of Treasury Bonds, the sale of which has so far been very small, but which cannot be made more attractive owing again on the necessity of safeguarding the market for Housing Bonds. It is rather surprising to find the Chancellor of the Exchequer stating that the small investor was taking up these Treasury Bonds more readily than the large investor, but this is presumably due to the fact that the large investor has bigger fish to fry. The holders of maturing Exchequer Bonds are to be invited to take up Treasury Bonds instead, £25,000,000 of the former falling due on the 1st of December, and the holders are to receive a small bait in the shape of interest on the Treasury bonds they take up for the last twelve days of November, as well as on maturing Exchequer bonds. The „Times” is very optimistic this morning, and thinks that the financial position is improving so much that the prospect of cheaper money is by no means remote, and that consequently, „a funding operation on a big scale should become possible within the next six months.” It admits, however, that insofar as lower prices are being realized, this is due in the main to the rise in the value of sterling in terms of foreign currencies „for the actual internal monetary deflation has been very slight indeed.” This is just the point that makes one wonder whether there is anything in the improving situation except the increasing inability of other countries to buy our products which of course reduces home prices for the time being, owing to the goods being thrown on the market here. But a slump in trade which is due to the inability of other people to buy our goods is hardly a satisfactory symptom.

Messrs. Samuel Montagu & Co. state in their circular that the gold output of the Empire this year will probably be 75 per cent of the total world supply, whilst the contribution of the United States will not be more than 12 per cent of the whole, the cause assigned for the rise in the Empire quota being „the stimulating effect of the exchange premium.” But since the United States has been on a gold basis all the time, whilst our producers only get the premium if they export to the States, whilst their production costs, being on a paper basis, must have correspondingly risen, there does not seem to be very much in this theory.

The Anglo-Persian Oil Company which as I pointed out last week, is now interested in the reorganised Steaua Romana, is increasing its interests by a large participation in a new French concern, which is to have a capital of 100 million francs, to which the British interests will contribute 45 millions. It is perhaps inaccurate to speak of a concern, what is contemplated is a series of importing, and refining companies, as well as a fleet of tank steamers. As the Anglo-Persian is in part owned by the British Government, and the extent of this participation in the new French company is following the lines of the San Remo oil agreement, the new flotation possesses political as well as financial importance.

The Floating Debt position this week is as follows:

	Oct. 23/20	Increase or decrease over previous week
Ways and Means Advances:		
Bank of England ..	£ 59,750,000	£ 3,250,000 decrease
Government Depts. ..	„ 182,514,000	„ 2,100,000 decrease
Treasury Bills	„ 1,076,004,000	„ 3,200,000 increase
Total	£ 1,318,268,000	„ 2,150,000 decrease

The variations in the Bank Return have been:

Public Deposits	£ 0,118,487	decrease
Other Deposits	„ 5,287,933	decrease
Government Securities	„ 2,898,109	increase
Other Securities	„ 7,817,527	decrease
Reserve	„ 0,484,227	decrease
Circulation	„ 0,534,925	increase
Proportion, no change at 10¼ per cent.		

The market has thus repayed to nearly £8 millions and has recovered about 3 millions by Government transfers.

The Currency Note situation is almost the same as last week: the net amount outstanding having increased only by the very small amount £1406. As a matter of fact the notes have fallen, though the certificates have increased. These certificates are held by Banks and together with the increase in the Bank Note Circulation seem to show that the process of increasing cash holdings in anticipation of „window-dressing” has already begun.

The Government has announced its willingness to amend the Export-Credits Scheme in the direction desired by the Federation of British Industries. It will in future be prepared to advance up to 100 per cent to the exporter, with recourse against him to the extent of 20 per cent. Bulgaria has been added to the list of approved countries, and it is stated that the mercantile community is now showing an increased in the scheme.

AANTEKENINGEN.

Vooruitzichten in de Textielnijverheid. — Men schrijft ons van geachte zijde:

Het is zeer moeilijk op het oogenblik een juist denkbeeld te krijgen van de vooruitzichten in de textielindustrie, daar de toestand zoo onzeker is, dat men bepaalde feiten als bewijs voor zijn oordeel bijna niet kan aanvoeren.

Prijzen van ruwe katoen zijn gedurende de laatste maanden vrij sterk gedaald. De noteeringen van den Decembertermijn te New York bedroegen namelijk:

Begin Mei j.l.	35	Amerik. cents.
„ Juni	34	„ „
„ Juli	32	„ „
„ Augustus	30	„ „
„ September	24	„ „
„ October	21	„ „
Eén November	21	„ „

terwijl ook de noteeringen te Liverpool in verhouding gedaald zijn, doch deze daling wat minder is, daar de sterlingkoers tegenover den dollar ook in dien tijd slechter is geworden.

Tengevolge van deze daling zijn verkoopprijzen van katoenen manufacturen over de geheele wereld ook vrij sterk gedaald en is de kooplust, zoowel van exporteurs als ook van verbruikers vrijwel geheel verdwenen. De katoenfabrikanten in Nederland hebben dan ook de laatste maanden bijna geen orders ontvangen en hebben zelfs in vele gevallen groote moeite met hun afnemers, die dikwijls weigeren oudere, duurdere contracten te accepteren, ook al omdat zij daarop zelf dikwijls groote verliezen moesten lijden.

Door dit gebrek aan orders zijn dan ook reeds verschillende fabrieken korteren tijd gaan werken, terwijl anderen, die dit nog niet gedaan hebben, waarschijnlijk nog op oude contracten afleveren of op voorraad werken, in de hoop, dat de vraag weer spoedig zal verbeteren.

De voorraden van katoenen manufacturen zijn weliswaar op de verschillende overzeesche markten niet bijzonder groot, doch de kooplust is thans al zeer gering, ook al doordat prijzen in die landen voor verschillende uitvoerproducten, zooals b.v. thee, rubber, copra, huiden, graanproducten, enz., ook al sterk gedaald zijn en door het naar beneden gaan der zilverprijzen de wisselkoersen op die landen over het algemeen sterk fluctueeren.

Ofschoon dan ook de hoeveelheid katoenen manu-

facturen over de geheele wereld wel vrij groot is, zal de kooplust waarschijnlijk toch niet toenemen, alvorens de prijzen der grondstoffen een eenigszins vast niveau zullen hebben bereikt en de financieele toestand over de geheele wereld wat gunstiger zal zijn geworden. Men moet natuurlijk niet vergeten, dat de productie van katoenen goederen in de meeste landen sterk is achteruitgegaan, zoowel door de vermindering van den werktijd als ook door de uitschakeling van de industrie in Midden-Europa, waar nog met zeer beperkte productie wordt gewerkt.

Indien dus aan de daling der katoenprijzen een einde mocht zijn gekomen, zou men redelijkerwijs mogen verwachten, dat de vraag naar manufacturen, nu deze ook betrekkelijk veel goedkoper zijn geworden, langzamerhand weer wat zou toenemen.

Kleinhandelsprijzen. De verhoudingscijfers van verbruiksartikelen, in den handel gebracht door de Coöperatieve Winkelvereniging van „Eigen Hulp” te Amsterdam, Haarlem, Arnhem, Utrecht, Leeuwarden en 's-Gravenhage (voorheen E. H.), welke door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerd worden, zijn de navolgende. Bij beschouwing van deze cijfers neme men in aanmerking, dat het voorkomt, dat een artikel tijdelijk door een of meer der 6 coöperaties niet werd verkocht, wat van invloed kan zijn op den loop der verhoudingscijfers.

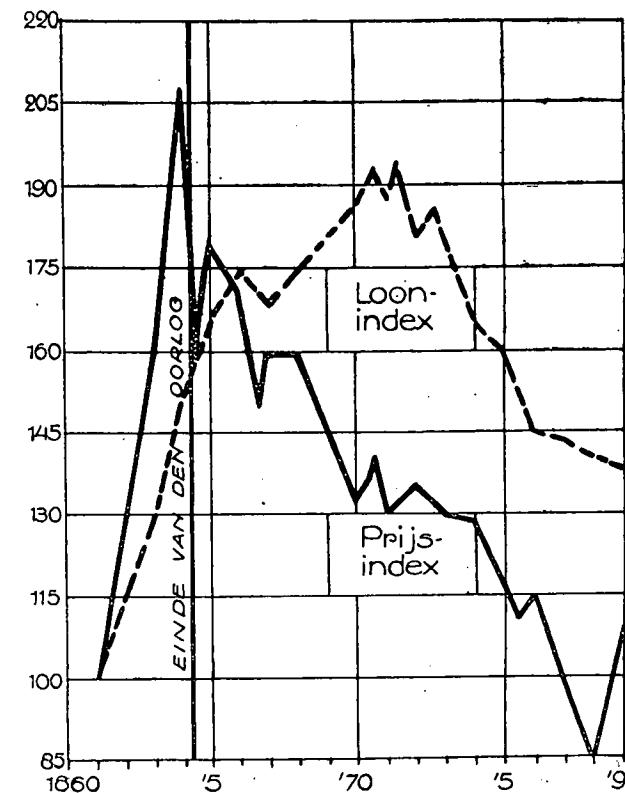
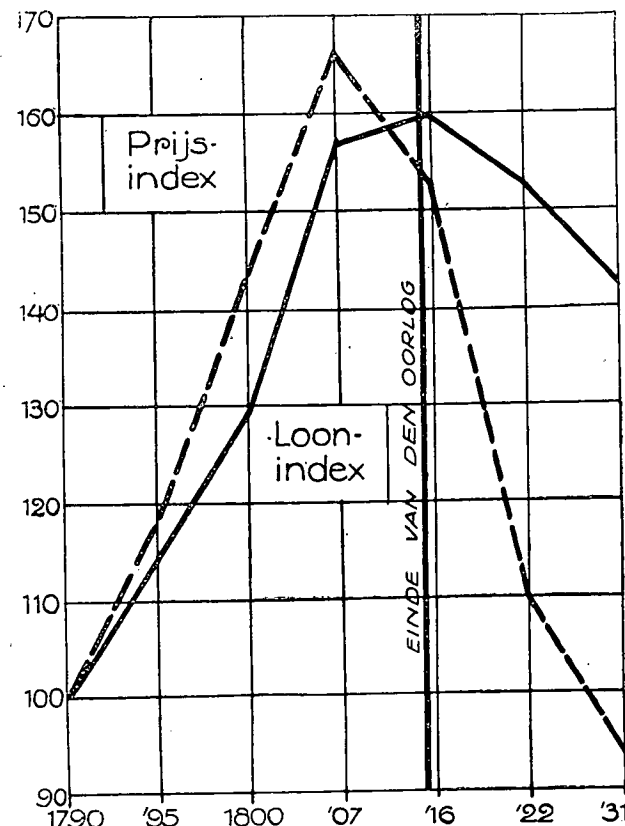
Artikelen	1914	1915	1916	1917	1918	1919	Jul 1920	Aug. 1920
Boonen (bruine)	157	175	214	136	111	146	218	218
„ (witte)	172	200	259	338	221	238	341	334
Erwten (capuc.)	153	178	192	236	211	217	217	192
„ (grauwe)	139	157	177	220	191	209	255	255
„ (groene)	143	160	203	140	103	130	193	187
Gort	123	142	161	135	123	197	226	228
„ (boekweit)	117	171	200	292	312	292	379	379
„ (haver) ..	103	137	150	147	120	120	200	150
Kaas (Leids.)	140	160	179	221	207	253	270	270
„ (Gouds.)	125	133	123	126	177	195	224	229
Koffie.....	88	91	101	118	174	169	152	156
Margarine....	99	102	110	122	136	148	163	163
Meel (tarwebl.)	129	159	159	212	224	259	441	435
„ (boekw.)	114	152	195	324	362	314	343	362
Olie (boter) ..	101	127	149	235	409	381	280	276
„ (patent) ..	141	207	228	293	351	446	461	443
„ (raap)....	137	188	208	329	540	519	405	399
Rijst	116	112	122	125	122	169	337	319
Soda	83	117	283	267	417	283	500	467
Stijfisel	107	130	160	320	680	577	367	347
Stroop	100	125	154	179	193	200	214	214
Suiker (basterd)	91	107	115	116	120	147	216	220
„ (melis).	89	97	100	103	103	121	177	179
Thee	113	117	120	127	119	139	137	136
Vermicelli	124	203	207	272	266	300	341	352
Zeep (w. Brist.)	100	119	126	160	183	191	153	153
„ (zachte) ..	87	121	158	121	117	275	321	308
Zout	80	90	90	110	190	160	160	160
Gemiddelde verhoudingscijfers.	116	141	165	195	228	239	275	269

De prijzen voor het jaar 1893 werden gelijk 100 gesteld.

Het verloop van prijzen en loonen in vroegere oorlogen. — In het „Monthly review of credit and business Conditions by the Federal Reserve Agent at the Federal Reserve Bank of New York” van 28 Augustus 1920 treffen we eenige graphische voorstellingen aan over het verloop van prijzen en loonen gedurende vroegere oorlogen, die we hier weergeven. De eerste geeft dit verloop aan voor de periode van de Napoleontische oorlogen in Engeland, de tweede betreft de periodé van den burgeroorlog in Amerika. Beide graphieken werpen een interessant licht op de kwestie die de wereld tegenwoordig bezighoudt, nl. of om tot een deflatie te komen loonen en prijzen hand in hand moeten dalen, of dat de daling van de loonen moet inzetten voordat prijsdaling mogelijk is. In beide vroegere perioden gaat de daling van de loonen veel lang-

zamer dan de prijsdaling; gedurende den Amerikaanschen burgeroorlog hield de stijging der loonen nog zeven jaar aan nadat de prijsdaling ingezet had. Bij vergelijking van deze feiten met den tegenwoordigen toestand moet men echter twee omstandigheden goed in het oog houden.

De arbeiders zijn nu beter georganiseerd om loonsverlaging te verhinderen dan in 1815 of 1865 en bovendien waren het toen tijden van ongekende economische ontwikkeling.

Een voorstel tot annuleering der Europeesche schulden aan Amerika. — In verband met de afwijzende houding van den vroegeren Staatssecretaris van Financiën der Vereenigde

Staten, Carter Glass, ten opzichte van annuleering der oorlogsschulden (zie E. S. B., 25 Febr. 1920) is het van belang kennis te nemen van een uitlating van gezaghebbende zijde ten gunste van deze annuleering.

De heer Festus J. Wade, President van de Mercantile Trust Co. of St. Louis, heeft een zoodanig voorstel gedaan, toen hij uit Europa terugkeerde, waar hij als voorzitter van het „American Bankers' Association Committee" deelgenomen had aan de bijeenkomst van de International Chamber of Commerce te Parijs. Het voorstel, dat in een recent nummer van de Chronicle te vinden is, omvat het volgende. Amerika annuleert de schulden van Europa, groot \$ 10 milliard, onder de voorwaarde, dat de hierdoor bevoordeelde financieel sterkere Europeesche landen aan de financieel zwakkere landen hun schulden ten beloope van eveneens \$ 10 milliard, zullen kwijtschelden. Hij verwacht, dat dit plan belangrijken invloed zal hebben op het herstel van normale handelsbetrekkingen tusschen de Unie en Europa. De argumenten van Wade laten echter nogal wat te wenschen over. Dat het offer voor Amerika niet te groot is, concludeert hij b.v. uit het feit, dat „Europe has given us a business in our favor of \$ 22.000.000.000 in the last sixteen years." Genoemd cijfer vindt Wade door den export overschot van den handel der Unie op Europa voor de laatste 16 jaar te berekenen!

Rectificatie. Op pag. 935 van het vorig nummer in het artikel „De Pandbrieven onzer Hypotheekbanken" derde regel staat: „belangrijke" verplichte uitloting. Dit moet zijn „behoorlijke" verplichte uitloting.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Economist. — 's-Gravenhage, September 1920.

Prof. Dr. C. A. Verrijn Stuart, Geldwaarde en prijspeil; Mr. A. Spanjer, Oppenheimer en zijne bestrijders, I; Mr. W. C. Mees R.Azn., Depreciatie van het Nederlandsch betaalmiddel.

The Economic Journal. — Londen, September 1920.

Prof. C. Gini, A levy on capital: the Italian law; H. Bosanquet, The race for the Chinaman's nightcap; H. Reynard, The guild socialists; T. S. Ashton, Early price associations in the British iron industry; Prof. A. L. Bowley, The theoretical effects of rationing on prices; H. Dalton, The measurement of the inequality of incomes.

Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik. — Tübingen, Augustus 1920.

Max Weber †; Dr. M. Hirschberg, Bolschewismus; Dr. O. Neurath, Ein System der Sozialisierung; Prof. Dr. E. H. Vogel, Die Sozialisierungsgesetzgebung Deutsch-Oesterreichs und ihre volkswirtschaftliche Bedeutung; Dr. F. Kassowitz, Die Entwicklung der englischen Betriebs- und Wirtschaftsverfassung; Dr. K. Schmidt, Rechtsformen der inneren Kolonisation; Dr. E. Perels, Wirtschaftsrecht und Völkerbund; Prof. F. Dochow, Wirtschaftsrecht seit 1918; H. Fürth, Bevölkerungsfragen und Nachkriegsaufgaben der Bevölkerungspolitik; Dr. E. Salin, Examen und Studium der Staatswissenschaften; Prof. E. Lederer, Randglossen zu den neuesten Schriften Walther Rathenaus.

Zeitschrift für die gesamte Staatswissenschaft. — Tübingen, Jahrg, 75, Heft 1, 2.

E. Bierling †, Der Staat als Lebensform; W. Däbritz, Die Gewinn- und Verlustkonten der rheinisch-westfälischen Provinzialgrossbanken; F. Meisel, Wo steht die deutsche Finanzwissenschaft? (Schluss); B. Simmersbach, Das Ende des mexikanischen Dollars; F. Mataré, Zur Statistik der Sterbefälle in München; K. Wolzendorff, Der reine Staat.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned.	{ Disc. Wissels. 4½ 1 Juli '15	{ Zweeds. R.ksbk 7½ 16 Spt. '20
Bk.	{ Bel.Binn.Eff. 5½ 19 Oct. '20	{ Bk.v.Noorw. 6-6½ 18 Dec. '19
	{ Vrsch.in R.C. 6½ 19 Oct. '20	{ Zwits. Nat. Bk. 5 21 Aug. '19
Bk. van Engeland	7 16 Apr. '20	Belg. Nat. Bk. 5½ 28 Apr. '20
Duitsche Rijksbk.	5 23 Dec. '14	Bank v. Spanje 5 12 Nov. '19
Bk. van Frankrijk	6 8 Apr. '20	Bank v. Italië 6 20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk.	5 12 Apr. '15	F. Res. Bk. N.Y. 6-7 4 Juni '20
Nat. Bk. v. Denem.	7 19 Apr. '20	Javasche Bank 3½ 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	
30 Oct. '20	4 3/8	4 1/2	6 5/8	4-5/8	—	9-10 1)
25-30 „ '20	4 1/4-3/8	4 1/4-1/2	6 5/8	4-5/8	—	9-10
18-23 „ '20	4 1/4-3/8	4 1/2-5 1/2	6 5/8-3/4	4-5/8	—	6-10
11-16 „ '20	4 7/8-3/8	3 1/2-4	6 5/8-3/4	4-5/8	—	6-10
27O.-1N.'19	4-1/8	4 1/4-5 1/2	4 1/2-5/8	4-5/8	—	5-18
28O.-2N.'18	3 1/2-4	3 1/2-5	3 17/8	4-5/8	—	5-6
20-24 Juli '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Notering van 29 Oct. 1920.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De wisselmarkt was over het algemeen flauw. Marken liepen weder belangrijk terug. Op de verlaagde koersen ontstond er echter een levendige handel, zoodat weder omzetten bereikt werden gelijk aan die in het voorjaar. Ook Parijs en Brussel waren flauw. Vooral Parijs was sterk aangeboden. Weenen liep terug tot circa f 1.—. Skandinavië eveneens aangeboden en weder lager. Spanje aanvankelijk prijshoudend, onderging in de tweede helft der week een plotselinge daling van circa 50 cents. Daarentegen was Zwitserland eerder iets vaster. Dollars waren als gewoonlijk sterk gezocht, zonder dat de koers echter belangrijk steeg. Ponden waren aanvankelijk weder vast. De oorzaak dezer sterke stijging was niet goed na te gaan. Nadat dan ook tot 11.43 betaald was, trad een daling in en sloot de markt flauw. Voor latere levering bleef echter goede vraag bestaan, zoodat daarvoor herhaaldelijk aanzienlijk hooger koersen betaald werden dan voor directe levering.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen 1)	Parijs 1)	Berlijn 1)	Weenen 1)	Brussel 2)	New York 2)
25 Oct. 1920..	11.29 3/4	20.94 1/2	4.70	1.10	22.22 1/2	3.25 3/8
26 „ 1920..	11.34 1/2	20.97 1/2	4.67 1/2	1.12 1/2	22.15	3.26 3/8
27 „ 1920..	11.40	20.80	4.57 1/2	1.07 1/2	22.02 1/2	3.28
28 „ 1920..	11.39	21.80	4.37 1/2	1.02 1/2	22.02 1/2	3.27 7/8
29 „ 1920..	11.37 1/2	21.—	4.27 1/2	1.02 1/2	22.15	3.27 3/4
30 „ 1920..	11.34 1/2	20.82 1/2	4.32 1/2	1.05	—	—
Laagste d.w. 1)	11.24	20.60	4.15	0.97 1/2	21.85	3.25
Hoogste „ „ 1)	11.43	21.10	4.75	1.12 1/2	22.24 1/2	3.28 1/2
23 Oct. 1920..	11.24 1/2	21.05	4.65	1.10	22.25	3.25 3/4
16 „ 1920..	11.20	21.05	4.60	1.12 1/2	22.17 1/2	3.23 3/4
Muntpariteit..	12.10 3/4	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 3/4

1) Notering te Amsterdam. 2) Notering te Rotterdam.
*) Particuliere opgave. **) Notering van 22 Oct. 1920.
§) Idem van 15 October 1920.]

Data	Stockholm 1)	Kopenhagen 1)	Christiania 1)	Zwitserland 1)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
25 Oct. 1920	63.75	45.45	44.75	51.50	46.15	99-99 1/2
26 „ 1920	63.60	45.15	44.70	51.57 1/2	45.90	99-99 1/2
27 „ 1920	63.75	45.—	45.10	51.65	46.—	99-99 1/2
28 „ 1920	63.70	45.20	44.90	51.60	45.50	99-99 1/2
29 „ 1920	63.60	44.90	44.25	51.50	45.50	99-99 1/2
30 „ 1920	63.55	44.50	44.30	51.55	45.50	99-99 1/2
L'ste d. w. 1)	63.40	44.50	44.20	51.35	45.25	99
H'ste „ „ 1)	63.85	45.30	45.—	51.70	46.30	99 1/2
23 Oct. 1920	63.75	45.25	44.55	51.42 1/2	46.15	99 3/4-100
16 „ 1920	63.55	44.80	44.20	51.30	46.55	102-1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Notering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. per \$)	Zicht Berlijn (in ct. p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
30 Oct. 1920	3.45.—	6.34	nom.	***
Laagste d. week	3.45.—	6.32	nom.	***
Hoogste „ „	3.48.—	6.45	nom.	***
23 Oct. 1920	3.45.75	6.45	nom.	***
16 „ 1920	3.46.75	6.47	nom.	***
Muntpariteit..	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	16 Oct. 1920	23 Oct. 1920	25-30 Oct. 1920 Laagste	30 Oct. 1920 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
*B. Aires ¹⁾ ..	d. p. \$	56 15/16	55 3/8	55	55 1/2
Calcutta	£ p. rup.	1/7 3/8	1/7 1/2	1/7 1/4	1/7 3/4
Hongkong ...	id. p. \$	3/11	3/10 3/4	3/10	3/11 1/2
Lissabon	d. per Mil.	10	10	9	10 1/2
Madrid	Peset. p. £	24.20	24.43	24.48	25.17
*Montevideo ¹⁾	d. per \$	57 3/8	56 1/4	55 3/4	57
Montreal....	\$ per £	3.83	3.81	3.80	3.87
*R.d.Janeiro.	d. per Mil.	11 7/8	12 3/16	12 1/4	13 1/4
Rome	Lires p. £	88.75	91.75	91.50	93.50
Shanghai ..	£ p. tael	5/4 3/4	5/2 3/4	5/2	5/3 1/2
Singapore ...	id. p. \$	2/3 27/32	2/3 27/32	2/3 11/16	2/4
*Valparaiso..	d. p. peso	10 15/16	10 9/16	10 11/16	10 21/32
Yokohama ..	£ per yen	2/11 1/8	2/11 3/8	2/10 7/8	2/11 3/8

* Koersen der voorstaande dagen. ¹⁾ Telegrafisch transfert.
²⁾ Noteering van 22 October.

NOTEERING VAN ZILVER.

	Noteering te Londen	te New York
30 Oct. 1920.....	52 1/2	80
23 „ 1920.....	52 3/8 ¹⁾	80
16 „ 1920.....	53	81 1/4
9 „ 1920.....	56 7/8 ²⁾	85 3/4
1 Nov. 1919.....	65 1/2	121 3/8
2 Nov. 1918.....	49 1/2	101 1/8
20 Juli 1914.....	24 15/16	54 1/8

¹⁾ Noteering van 22 Oct. ²⁾ Idem van 8 Oct.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 1 November 1920.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 51.506.399,23 B.-bk. „ 5.542.867,54 Ag.sch. „ 80.629.591,57	137.728.848,34
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. „	29.102.744,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet atgel.		29.102.744,—
Beleeningen op onderp.	H.-bk. f 128.693.951,80 1/2 incl. vrsch. B.-bk. „ 32.418.771,80 1/2 Ag.sch. „ 161.826.662,81	f 322.934.386,42
Op Effecten	f 317.189.786,42	
Op Goederen en Spec.	5.749.600,—	322.939.386,42
Voorochotten a. h. Rijk		9.212.666,03
Munt en Muntmat.iaal		
Munt, Goud	f 56.219.765,—	
Muntmat., Goud ..	579.921.066,39	
	f 636.140.821,39	
Munt, Zilver, enz. „	19.229.418,14 1/2	
Muntmat., Zilver ..		
		655.370.239,53 1/2
Effecten		
Bel. v. h. Res.fonds. „	f 4.448.737,12 1/2	
Id. van 1/6 v. h. kapit. „	3.843.227,37 1/2	8.291.964,50
Geb. en Meub. der Bank		3.594.000,—
Diverse rekeningen		66.029.562,01 1/2
		f 1.232.268.800,84
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	5.000.000,—	
Bankbiljetten in omloop	1.108.201.145,—	
Bankassigtiën in omloop	2.078.971,07	
Rek.-Cour. } Het Rijk f		
saldo's: } Anderen „	82.739.275,63 1/2	
		82.739.275,63 1/2
Diverse rekeningen	14.249.409,13 1/2	
		f 1.232.268.800,84

NED. BANK 1 November 1920 (vervolg).

Beschikbaar metaaisaldo..... f 415.970.795 81 1/2
 Op de basis van 1/6 metaaldekking „ 177.366.916,47 1/2
 Minder bedragen aan bankbiljetten in omloop
 dan waartoe de Bank gerechtigd is .. „ 2.079.853.975,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's		294.939,05
Buitenlandsche wissels.....	62.078,—	
Beleeningen	19.746.909,73	
Goud		5,—
Zilver	284.900,80	
Bankbiljetten	50.883.870,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's		10.608.882,86

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
1 Nov. 1920	636.141	19.229	1.108.201	82.739
25 Oct. 1920	636.141	18.945	1.057.317	95.059
18 „ 1920	636.341	18.676	1.058.527	100.183
11 „ 1920	636.348	18.269	1.061.807	86.324
4 „ 1920	636.348	18.018	1.066.075	76.382
1 Nov. 1919	632.167	4.955	1.068.074	76.052
2 Nov. 1918	701.453	8.168	1.025.572	61.473
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
1 Nov. 1920	137.729	9.000	322.939	415.971	55
25 Oct. 1920	138.024	31.000	303.192	423.814	57
18 „ 1920	139.944	31.000	311.356	422.479	57
11 „ 1920	133.423	28.000	321.600	424.195	57
4 „ 1920	135.972	—	322.344	425.079	57
1 Nov. 1919	149.956	86.000	277.271	407.544	56
2 Nov. 1918	144.649	115.590	129.546	491.672	65
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.621 ¹⁾	75

¹⁾ Op de basis van 1/6 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	25 Oct. 1920	1 Nov. 1920
Aan schatkistpromessen, waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 367.870.000,—	f 365.270.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 31.000.000,—	„ 9.000.000,—
Aan zilverbons	„ 18.838.000,—	„ 21.113.000,—
	„ 51.712.468,25	„ 51.378.191,25

JAVASCHE BANK.

Voor naamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
23 Oct. 1920.....	***	***		592.000
16 „ 1920.....	***	***		599.500
9 „ 1920.....	***	***		577.500
11 Sept. 1920.....	214.698	7.133	859.022	211.976
4 „ 1920.....	212.379	6.762	354.710	209.160
28 Aug. 1920.....	210.497	6.534	347.509	206.095
21 „ 1920.....	210.038	6.439	345.291	211.702
25 Oct. 1919.....	166.965	3.005	300.940	108.512
12 Oct. 1918.....	97.556	13.908	184.682	81.927
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschikbaar metaal-saldo	Dekking-percentage
23 Oct. 1920		343.500		***	115.000	***
16 „ 1920		346.500		***	115.000	***
9 „ 1920		339.000		***	115.750	***
11 Sept. '20	29.545	24.469	154.896	20.004	107.724	39
4 „ 1920	29.268	26.794	156.578	20.767	106.490	39
28 Aug. 1920	29.302	29.063	157.957	19.699	106.439	39
21 „ 1920	28.221	27.872	168.531	19.297	105.216	39
25 Oct. 1919	12.686	14.272	187.626	35.564	88.354	42
12 Oct. 1918	8.308	25.380	75.779	18.583	58.948	42
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Op de basis van 1/6 metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Vornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opelsch. schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹⁾
25 Sept. 1920 ..	1.054	1.981	975	1.816	418
18 " 1920 ..	1.053	2.005	900	1.824	424
11 " 1920 ..	1.081	2.096	848	1.821	863
4 " 1920 ..	1.081	2.229	971	1.775	921
27 Sept. 1919 ..	958	1.504	1.130	1.495	301
28 Sept. 1918 ..	896	1.565	1.292	1.247	334
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Vornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
27 Oct. 1920	123.199	127.589	355.872	28.500	324.798
20 " 1920	123.148	127.054	355.904	28.500	324.887
13 " 1920	123.154	127.123	356.477	28.500	325.223
6 " 1920	123.195	127.804	356.176	28.500	325.655
29 Oct. 1919	88.064	84.455	336.578	28.500	319.379
30 Oct. 1918	73.948	64.203	287.585	28.500	266.704
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekkingsperc. ¹⁾
27 Oct. '20	64.518	76.061	16.421	120.557	14.061	10,26
20 " '20	61.620	83.879	16.539	125.845	14.545	10,21
13 " '20	63.708	81.676	18.201	123.971	14.481	10,18
6 " '20	63.789	96.019	21.250	134.762	13.841	8,87
29 Oct. '19	53.908	80.715	22.753	116.182	22.058	15,88
30 Oct. '18	57.752	95.356	29.634	133.978	28.195	17,23
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ¹⁾ / ₁₀

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Vornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daaraan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkingsperc. ¹⁾
23 Oct. '20	1.098.575	1.091.652	20.243.817	62.066.107	34
15 " '20	1.098.593	1.091.656	20.431.898	62.128.756	34
7 " '20	1.098.794	1.091.657	19.949.326	62.078.494	34
30 Sept. '20	1.098.551	1.091.660	19.861.355	61.735.489	34
23 Oct. '19	1.114.157	1.094.481	9.158.626	30.323.285	34
23 Oct. '18	2.661.357	2.547.308	2.9.0.884	16.420.768	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Cr.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
23 Oct. 1920	47.817.833	12.347.175	33.257.100	20.196.000
15 " 1920	51.678.188	16.415.314	52.667.400	20.387.800
7 " 1920	48.840.299	13.172.487	33.384.000	19.902.800
30 Sept. 1920	54.995.623	20.053.596	33.283.400	19.815.300
23 Oct. 1919	30.289.185	8.586.524	20.776.200	9.130.700
23 Oct. 1918	18.732.525	9.058.939	12.173.000	2.903.000
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Vornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitl. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Cr. saldi
7 Feb. '20	290.428	19.251.400	32.954.000	56.994.022	6.057.646
31 Jan. '20	291.083	19.162.543	32.954.000	56.772.802	6.220.536
31 Dec. '19	287.640	19.196.063	32.954.000	54.481.264	7.906.378
23 " '19	297.363	17.856.786	32.954.000	53.109.418	7.641.778
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

¹⁾ waarvan 222.662 goud, 10.818 buitenlandsche goudwissels en 56.948 munt en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Vornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorach. aid. Staat
28 Oct. '20	5.485.729	1.948.367	264.090	591.151	26.600.000
21 " '20	5.484.280	1.948.367	263.729	600.383	26.600.000
14 " '20	5.482.431	1.948.367	263.192	947.279	26.600.000
7 " '20	5.481.108	1.948.367	256.453	1.202.113	26.600.000
30 Oct. '19	5.575.485	1.978.278	287.618	838.841	25.450.000
31 Oct. '18	5.443.298	2.037.108	320.127	1.382.407	18.800.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge-stelde Wissels	Beleening	Bankbil-jetten	Rek. Cr. Parti-culieren	Rek. Cr. Staat
	2.739.950	457.453	2.046.665	39.084.416	3.316.258	157.474
2.470.050	473.488	2.087.602	39.289.666	3.202.449	82.698	
2.411.147	477.456	2.083.873	39.526.938	3.128.254	75.213	
2.330.453	481.088	2.077.849	39.567.316	3.156.484	45.601	
1.145.650	667.907	1.295.162	36.973.791	3.106.906	63.398	
876.990	1.052.963	824.150	30.782.046	2.876.163	175.898	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Vornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitl. saldi	Beleening van buitl. voorde.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Cr. partic.
28 Oct. '20	351.381	84.633	480.000	729.707	5.792.826	1.168.049
21 " '20	354.660	84.653	480.000	697.417	5.758.286	1.161.729
14 " '20	358.441	84.653	480.000	674.932	5.782.183	1.195.948
7 " '20	358.324	84.653	480.000	681.221	5.743.863	1.149.423
29 Oct. '19	343.308	87.355	480.000	378.246	4.680.065	2.097.654

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Vornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitl.		
1 Oct. '20	2.003.072	1.328.103	111.455	162.123	3.304.690
24 Sept. '20	1.989.835	1.353.251	111.455	161.759	3.279.996
17 " '20	1.973.127	1.365.835	111.455	160.018	3.289.681
10 " '20	1.976.226	1.285.013	111.455	155.021	3.295.175
3 Oct. '19	2.135.282	1.267.650	108.892	70.229	2.708.186
4 Oct. '18	2.025.434	1.226.685	5.829	51.937	2.431.004

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekkingsperc. ¹⁾	Percent. Gouddekking circul. ²⁾
1 Oct. '20	3.011.111	2.466.116	97.358	43,7	48,1
24 Sept. '20	3.012.088	2.477.422	97.401	43,6	47,9
17 " '20	2.830.808	2.675.695	97.366	43,8	48,1
10 " '20	2.992.181	2.516.477	97.191	42,8	46,8
3 Oct. '19	2.342.604	2.634.576	85.350	49,7	59,1
4 Oct. '18	2.017.023	2.310.308	78.903	51,5	62,3

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. ²⁾ Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Vornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
24 Sept. '20	818	17.140.597	1.361.800	14.262.712	2.786.811
17 " '20	818	17.057.725	1.390.096	14.504.286	2.780.662
10 " '20	818	16.923.467	1.389.478	14.171.852	2.771.208
3 " '20	819	16.927.978	1.394.957	14.081.871	2.767.782
26 Sept. '19	776	13.059.195	1.332.919	13.525.705	1.994.216
27 Sept. '18	741	13.253.942	1.209.884	11.411.268	1.458.875

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Wegens ziekte was onze medewerker tot ons leedwezen verhinderd deze week het gebruikelijk overzicht der effectenbeurzen samen te stellen.

Staatsfondsen:

	26 Oct.	29 Oct.	1 Nov.	Rijzing of daling.
5 %/o Ned. W. Sch. 1918	81	80 ¹ / ₁₆	80 ¹ / ₂	- ¹ / ₂
4 ¹ / ₂ %/o " " " 1918	80 ³ / ₈	80 ¹ / ₁₆	80	- ³ / ₈
4 %/o " " " 1916	72 ¹ / ₄	71 ³ / ₈	70	- 2 ¹ / ₄
3 ¹ / ₂ %/o " " "	60 ¹ / ₂	60	60 ¹ / ₂	
3 %/o " " "	49 ¹³ / ₁₆	48 ¹³ / ₁₆	49	- ¹³ / ₁₆
2 ¹ / ₂ %/o Cert. N. W. S.	42	41	41 ¹ / ₁₆	- ¹⁵ / ₁₆
5 %/o Oost-Indië 1915	84 ³ / ₄	85	85 ¹ / ₈	+ ³ / ₈
4 %/o Hongarije Goud	4	4 ¹ / ₁₆	4 ¹ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
4 %/o Oostenr. Kronenrente	4	3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₄	- ³ / ₄
5 %/o Rusland 1906	12 ¹ / ₂	11 ¹ / ₈	11 ³ / ₈	- ⁷ / ₈
4 ¹ / ₂ %/o Iwangorod Dombr. . . .	10 ³ / ₄	10 ³ / ₄	10 ³ / ₄	
4 %/o Rusland Cons. 1880	12 ³ / ₄	11 ¹ / ₄	11 ¹ / ₂	- 1 ¹ / ₄
4 %/o Rusl. bij Hope & Co. . . .	14 ⁷ / ₈	14 ⁷ / ₈	14 ⁷ / ₈	
4 %/o Servië 1895	19	19	20	+ 1
4 ¹ / ₂ %/o China Goud 1898	54 ³ / ₄	54 ³ / ₄	54 ³ / ₄	
4 %/o Japan 1899	58	58	58	
4 %/o Argentinië Buitenl.	56 ⁷ / ₈	57 ³ / ₈	57 ³ / ₈	+ ¹ / ₂
5 %/o Brazilië 1895	53	53	53	
5 %/o " 1913	51 ³ / ₄	51 ³ / ₄	51 ³ / ₄	

Cultuurwaarden:

	26 Oct.	29 Oct.	1 Nov.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	180	180	180	
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	200	199	199 ¹ / ₂	- ¹ / ₂
Rotterd. Bankvereniging	140 ³ / ₈	140	140	- ³ / ₈
Amst. Superfosfaatfabriek	157 ³ / ₄	153	153	- 4 ¹ / ₄
Van Berkel's Patent	116	114 ³ / ₄	116	
Insulinde Oliefabriek	137 ³ / ₄	129	128 ¹ / ₂	- 9 ¹ / ₄
Jurgens' Ver. Fabr. praand.	87 ¹ / ₄	87 ¹ / ₂	87 ¹ / ₄	
Ned. Scheepsbouw-Mij	120	120	120	
Philips' Gloeilampenfabriek	919 ¹ / ₂	869 ¹ / ₂	826	- 93 ¹ / ₂
Vereenigde Blikfabrieken	127	120 ¹ / ₂	123 ¹ / ₄	- 3 ³ / ₄
Compania Mercantil Argent.	211	200 ¹ / ₂	206	- 5
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	282	260 ¹ / ₂	271 ¹ / ₂	- 10 ¹ / ₂
Handelsver. Amsterdam	698 ¹ / ₂	-	653	- 45 ¹ / ₂
Holl. Transatl. Handelsver.	101	101	101	
Linde Teves & Stokvis	157	158	157 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	145	140	130 ³ / ₄	- 14 ¹ / ₄
Tels & Co's Handel-Mij	120	112 ¹ / ₄	112	- 8
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	286 ¹ / ₄	264	271 ³ / ₄	- 14 ¹ / ₂
Kon. Petroleum-Mij.	756 ¹ / ₂	708 ¹ / ₂	703	- 53 ¹ / ₂
Orion Petroleum-Mij.	72	73	70 ¹ / ₄	- 1 ³ / ₄
Steaua Romana Petr.-Mij.	184 ³ / ₄	170	170 ¹ / ₄	- 14 ¹ / ₂
Amsterdam-Rubber-Mij.	187 ¹ / ₂	172	175	- 12 ¹ / ₂
Nederl.-Rubber-Mij.	103	92 ¹ / ₂	90 ¹ / ₄	- 12 ³ / ₄
Oost-Java-Rubber-Mij.	280	257	231	- 49
Deli-Maatschappij	499	482	480 ¹ / ₂	- 18 ¹ / ₂
Medan-Tabak-Maatschappij.	318	318	318	
Senembah-Maatschappij	620 ¹ / ₂	599 ¹ / ₂	591	- 29 ¹ / ₂

Scheepvaartwaarden:

	26 Oct.	29 Oct.	1 Nov.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	333	325	315	- 18
" " " gem.eig.	322	315	300	- 22
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	220	220	220	
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	50	49	49	- 1
Hollandsche Stoomboot-Mij.	144	140	139	- 5
Java-China-Japan-Lijn	215	205	200	- 15
Kon. Hollandsche Lloyd	121 ¹ / ₄	118	120 ¹ / ₂	- ³ / ₄
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.	172	166	162 ¹ / ₂	- 9 ¹ / ₂
Koninkl.-Paketaart Mij.	186 ⁷ / ₈	180	175	- 11 ⁷ / ₈
Maatschappij Zeevaart	195	200	190	- 5
Nederl. Scheepvaart-Unie.	200 ¹ / ₂	193 ³ / ₄	194 ¹ / ₄	- 6 ¹ / ₄
Nievelt Goudriaan	440	440	440	
Rotterdamsche Lloyd	202 ⁷ / ₈	188 ¹ / ₄	184 ¹ / ₈	- 18 ³ / ₄
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	246 ¹ / ₂	246 ¹ / ₂	246 ¹ / ₂	
" " „Nederland”	227 ¹ / ₂	223	223	- 4 ¹ / ₂
" " „Noordzee”	81	70 ¹ / ₄	65 ¹ / ₄	- 15 ³ / ₄
" " „Oostzee”	235	235	235	

Amerikaansche waarden:

	26 Oct.	29 Oct.	1 Nov.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	172	173 ³ / ₈	172	
Anaconda Copper	132	130	131	- 1
Un. States Steel Corp.	115 ¹ / ₄	113 ³ / ₈	114	- 1 ¹ / ₄
Achison Topeka	112 ¹ / ₄	113 ⁷ / ₈	113 ⁷ / ₈	+ 1 ⁵ / ₈
Southern Pacific	127 ³ / ₄	128	132 ¹ / ₄	+ 4 ¹ / ₂
Union Pacific	164 ¹ / ₂	160 ¹ / ₄	160 ¹ / ₄	- 4 ¹ / ₄
Int. Merc. Marine orig. Com.	24 ³ / ₈	24 ¹ / ₄	24 ¹ / ₄	- ¹ / ₈
" " " " prefs.	94 ¹ / ₂	94 ¹ / ₂	94 ¹ / ₂	

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 2 November 1920.

Het buitengewoon droge weer brengt in sommige streken van West-Europa bezwaren met zich voor het ploegen en het uitzaaïen van het wintergraan. Gedurende een enkelen dag van de afgelopen week meldde Argentinië vorst, wat eene verhooging van de prijzen van graan en lijnzaad tengevolge had. De vorst had evenwel niet veel te beteekenen en daar den volgenden dag het weer wederom zachter was, ging de verhooging bijna even snel verloren als zij gekomen was. Nog steeds blijven de berichten uit Australië gunstig, terwijl ook Indië zoodanige berichten zendt, dat een tamelijk flinke export verwacht kan worden. Uit Zuid-Europa zijn de berichten schaarsch. De nieuwe oogsten staan er goed voor, doch van uitvoer van tarwe hoort men nog niet. Bovendien is de uitvoer van rogge beperkt.

Evenals de vorige week zijn de Amerikaansche markten vrij kalm geweest. Men schijnt voorloopig op zowat het laagste niveau gekomen te zijn, doch een hausse-beweging is tot heden nog niet geslaagd. Niettegenstaande de boeren ernstig klagen over de van hun standpunt gezien, lage prijzen, komt er toch zooveel tarwe aan de markt, dat de zichtbare voorraad wekelijks toeneemt; toch moeten wij niet uit het oog verliezen dat deze voorraad aanzienlijk minder bedraagt dan het vorige jaar. Daar evenwel de meeste landen van Europa zeer goed voorzien zijn van broodgraan, kan men nauwelijks een voortgaan van zoo groote uitvoeren verwachten als in de laatste maanden het geval is geweest. Toch zal tot Januari weinig tarwe uitgevoerd worden, behalve door de Vereenigde Staten en Canada.

De stemming van maïs is in de afgelopen week in Europa zeer flauw geweest. De groote verschepingen van Plata droegen zeer daartoe bij, terwijl bovendien zoowel uit Noord-Amerika als van den Donau niet onbelangrijke hoeveelheden verscheept werden. In Engeland is de markt zoodanig gedaald voor spoedige levering, dat voor directe levering lager genoteerd wordt voor aflading. Op het Continent is dit in de meeste gevallen nog niet het geval. In Argentinië zelf onderging de maïsprijs een verhooging tengevolge van de bovenvermelde vrees voor vorst. Hoewel daarop ook een aanmerkelijke reactie volgde sluit de prijs niet lager dan de vorige week.

De Noord-Amerikaansche maïsmarkt toonde eenige neiging tot stijging. Voorloopig is de prijs 79³/₈, die verleden week even genoteerd werd voor den December-termijn, het laagste punt geweest. In de laatste dagen zijn de aanvoeren van maïs in de westelijke plaatsen tamelijk veel verminderd, hetgeen er op wijst, dat de boeren liever hun maïs zelf opvoeren dan het voor zooveel verlaagde prijzen aan de markt te brengen. Tengevolge hiervan zijn ook de vraagprijzen van Noord-Amerikaansche maïs gestegen en daar in vele landen de consumptie deze maïs gaarne betreft, werden de verhoogde prijzen betaald; niettegenstaande de lagere noteeringen voor Plata- en Donau-maïs.

De stemming van gerst is over het algemeen iets vaster tengevolge van minder dringend aanbod van de Donau, terwijl er nog steeds kooplust blijft voor broodgraan. Ook voor andere doeleinden wordt een en ander gekocht, doch de vraag van dien kant blijft gering.

In haver ging zeer weinig om tot vrijwel onveranderde prijzen. De oogst in Engeland wordt aanmerkelijk kleiner geschat, zoodat men daar wel op den invoer van een niet onbelangrijke hoeveelheid haver aangewezen zal zijn.

Lijnzaad reageerde het sterkst van alle artikelen op de vrees voor vorst en de Februari-noteering te Buenos Aires liep op tot 23.80 om evenwel wederom circa een peso lager te sluiten. Over het algemeen toonde Europa zeer weinig neiging om de verhoogde vraagprijzen te betalen en toen de prijzen voor Argentinië gereduceerd werden, liepen ook de prijzen voor olie zoodanig terug, dat de kooplust voor zaad nog verminderde.

Nederland. Voor tarwe bestond er eenige vraag bij de Nederlandsche molenaars voor spoedige levering.

Voor maïs liepen de prijzen aanmerkelijk terug, met geringe vraag hetgeen toe te schrijven is aan de zeer voldoende aankomsten van den laatsten tijd. De markt sluit in een betere stemming met wederom een aanmerkelijke premie voor spoedige levering. In lijnzaad kwamen slechts weinig zaken tot stand, vooral door het plotseling terugloopen van de olie-noteeringen, hetgeen hoofdzakelijk zijn oorzaak vindt in den zwakken oliekoers. Voor lijnkoeken en andere veekoeken was er tengevolge van het koudere weer tot de verlaagde prijzen betere vraag.

Zie voor den staat volgende pagina.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Dec.	Mais Dec.	Haver Dec.	Tarwe Febr.	Mais Nov.	Lijnzaad Nov.
30 Oct. '20	208 ^{3/4}	85	55 ^{1/8}	19,30	9,00	22,80
23 " '20	200	80 ^{3/4}	53 ^{1/8}	19,20	8,95	22,70
30 Oct. '19	226	127 ^{7/8}	71	13,80 ^{3/4}	7,10	25,45
30 Oct. '18	226	114 ^{1/8}	67 ^{1/4}	11,40 ^{3/4}	5,35	21,00
30 Oct. '17	220	118 ^{3/4}	58 ^{3/8}	11,60 ^{1/4}	7,95	18,70 ^{3/4}
29 Juli '14	82 ¹⁾	56 ^{3/8}	36 ^{1/8}	9,40 ²⁾	5,38 ³⁾	13,70 ⁴⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ per Nov. ⁴⁾ per Jan. ⁵⁾ per Oct.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	1 Nov. 1920	25 Oct. 1920	1 Nov. 1919
Tarwe*	31,75	31,—	—
Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	29,—	28,50	—
Mais (La Plata)	336,—	350,—	420,—
Gerst (48 lb. feeding) .. ²⁾	410,—	415,—	440,—
Haver (38 lb. white cl.) .. ³⁾	20,—	21,—	23,50
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ⁴⁾	217,50	222,50	300,—
Lijnzaad (La Plata)	670,—	680,—	835,—

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 2000 K.G. ³⁾ p. 1000 K.G. ⁴⁾ per 1960 K.G. * Hard/Red Winter Wheat nr. 2.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	25-30 Oct. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. t/door 1919	25-30 Oct. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. t/door 1919	1920	1919
Tarwe	10.717	474.887	362.063	ca. 1.900	107.621	115.798	582.308	477.861
Rogge	23.675	131.410	72.166	—	515	19.953	131.925	92.119
Boekweit	—	2.825	4.170	—	—	—	2.825	4.170
Mais	21.385	339.016	196.635	—	53.261	5.908	392.277	202.543
Gerst	5.108	44.360	134.021	ca. 2.100	3.918	62.315	47.378	196.336
Haver	1.226	23.552	162.300	—	—	7.333	23.552	169.633
Lijnzaad	3.807	44.348	74.018	ca. 2.000	27.967	24.163	72.315	98.181
Lijnkoek	1.406	34.214	59.600	ca. 1.500	2.906	200	37.120	59.800
Tarwemeel	—	25.046	192.345	—	—	37.435	25.046	229.780
Andere meelsoorten	2.627	29.124	156.637	—	100	10.708	29.224	167.345

SUIKER.

In de afgelopen week was het vooral de Java-markt, die de aandacht trok. Aldaar is thans de toestand ingetreden, welke ingewijden reeds lang voorzien hebben: verschillende bezitters van tot hooge prijzen gekochte suikers zijn genoodzaakt de hun thans aangediende partijen tot iederen prijs te verkopen en zijn, nadat de pogingen om eene trust te vormen mislukt waren, gedeeltelijk niet in staat de groote verliezen te dragen. De veelgenoemde Noorsche firma, de Java Oversea Co., is thans definitief failliet verklaard, terwijl ook eene op Java gevestigde Britsch-Indische firma hare betalingen gestaakt heeft, hetgeen naar men verwacht nog andere speculanten eerstdaags zullen moeten doen. Hierdoor zijn groote kwantiteiten disponibile suiker aan de markt gekomen en zijn prijzen scherp gedaald tot f 29,— e.k. Zoodra de op de markt geworpen partijen opgeruimd zullen zijn, mag weder een gezondere toestand van het artikel in Java verwacht worden; reeds nu wordt op de verlaagde prijsbasis weder meer belangstelling van de zijde van serieuze koopers getoond.

Op de andere wereldmarkten was men in afwachting van de gebeurtenissen op Java kalm gestemd.

In New York hadden eenige transacties plaats van Peru en Porto-Rico suiker, de noteering voor Spot Centr. liep tot 8,25 terug, terwijl de stemming op de termijnmarkt iets verbeterde, hetgeen uit de volgende noteering blijkt:

December 7,70, Januari 7,50, Maart 7,75, Mei 7,40 cts.

De laatste Cuba-statistiek luidt:

	1920	1919	1918	
Totale oogst	3.730.077	3.971.776	—	tons
Weekontvangst tot 23 Oct. ..	4.394	58.364	43.460	"
Totaal sedert 1 Jan. 1920 ..	3.440.004	3.483.851	2.916.424	"
Export Ver. Stat. 25 Sept. ..	498.934	457.122	805.242	"
" Frankrijk 25 Sept. ..	57.821	143.168	28.002	"
Tot. voorraad op 23 Oct. ..	306.666	401.453	285.641	"

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen			New York 96 p.Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per Nov./Dec.	Amer. Granulated c.f. Nov./Dec.	
27 Oct. '20	f —	Sh. 116/-	Sh. 47/-	—	\$ cts. 8,52
20 " '20	—	116/-	52/-	—	8,—
27 Oct. '19	—	64/9	59/-	—	7,28
27 Oct. '18	—	64/9	—	—	7,28
11 Juli '14	11 ^{18/32}	18/-	—	—	3,26

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen. (Middling Uplands).

	1 Nov. '20	25 Oct. '20	18 Oct. '20	1 Nov. '19	1 Nov. '18
New York voor Middling ..	22,50 c	22,50 c	20,50 c	38,65 c	29,05 c
New Orleans voor Middling	20,50 c ²⁾	20,50 c	18,75 c	39,— c ¹⁾	30,— c
Liverpool voor Middling	17,74 d	18,23 d	15,65 d	25,05 d ¹⁾	22,60 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '20 tot 29 Oct. '20	Overeenkomstige perioden	1919	1918
Ontvangsten Gulf-Havens..	1200	796	952	
" Atlant. Havens	312	734	577	
Uitvoer naar Gr. Britannië	387	506	512	
" " 't Vasteland.	569	556	448	
" " Japan etc...				

Voorraden in duizendtallen	29 Oct. '20	31 Oct. '19	1 Nov. '18
Amerik. havens	1098	1404	1225
Binnenland	1134	1006	1088
New York	?	99	98
New Orleans	?	390	295
Liverpool	804	665	193

¹⁾ Noteering van 31 Oct. 1919. ²⁾ Idem van 30 Oct. 1920.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 27 October 1920.

De verbeterde vraag naar Amerikaansche katoen, die reeds in ons laatste bericht werd vermeld, heeft stand gehouden en prijzen zijn gedurende de week vrij belangrijk gestegen. Men verwacht voorloopig geen verdere stijging, tenzij de weerberichten slechter worden, of indien er vorst in de oogststroken zou plaats hebben. Het Census Bureau geeft aan, dat er 5.712.000 balen gegend zijn tegen 4.929.000 balen verleden jaar en 6.811.000 balen in 1918. De totale hoeveelheid in zicht tot 22 October j.l. was 2.051.000 balen tegen 2.172.000 balen het vorig jaar en 2.586.000 balen in 1918. Egyptische katoen blijft zonder vraag, terwijl prijzen onveranderd zijn.

De vraag naar Amerikaansche garens is verbeterd en de stemming is algemeen wat gunstiger. Deze vraag komt hoofdzakelijk van de Engelsche weverijen, waar men de tegenwoordige prijzen vrij veilig vindt, niettegenstaande de geringe vraag naar manufacturen. Er zijn nog wel wat zaken gedaan, speciaal in 36er en 38er boomen en medio soorten weft. Voor export is slechts zeer weinig gedaan, ook al doordat de wisselkoersen met het Continent nog steeds sterk fluctueeren, zoodat zaken hoe langer hoe moeilijker worden.

De stemming in manufacturen is deze week bepaald gunstiger. Er zijn velen, die meenen, dat men thans het laagste punt heeft bereikt en daardoor geneigd zijn orders te plaatsen. Speciaal schijnt zulks het geval te zijn met dhooties en lichtere shirtings voor de Calcutta-markt, hoewel er nog niet heel veel geboekt schijnt te zijn. Waar echter verschillende weverijen garens gekocht hebben, is het zeer goed mogelijk, dat zij ook orders hebben ontvangen, want de markt is in elk geval veel vaster. In de financieele wereld is echter nog weinig verbetering en waar dit speciaal voor Indië van zoo heel veel belang is, zal men toch geen duurzame verbetering mogen verwachten, alvorens het geld wat ruimer is en de wisselkoersen wat vaster zijn geworden.

20 Oct. 27 Oct. 20 Oct. 27 Oct.

Liverpoolnoteeringen.	T.T.op Indië	1/6 3/4	1/7 3/8
F.G.F.Sakellaridis 43,00	T.T.op Hongkong	3/10	3/10
G.F.No. 1 Oomra 8,75	T.T.op Shanghai	5/2	5/2

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

De toon van de markt was deze week zeer onaangenaam, vooral voor droge huiden, die veel verhandeld werden tot lagere prijzen. Van gezouten huiden werden geen noemenswaardige verkoopen gemeld. Noord-Amerika is gedeceideerd kalm en maakt offertes van alle soorten huiden naar Europa.

Inlandsche huiden: Op de veilingen te Hamburg en te Parijs eene daling van 15 tot 25 percent. Ook voor Hollandsche huiden bestaat minder animo en kunnen door de Duitsche valuta de prijzen niet meer gehandhaafd worden.

Kalfsvellen en paardehuiden: zonder nieuwe gezichtspunten.

Looistoffen: kalm. Quebracho op levering f 4.- c.i.f. Rotterdam.

30 October 1920.

JAVA THEE.

(Opgave Pakhuismeesteren van de Thee.)
(Herleid tot 1/1 Kisten.)

Voorraad 30 September 1920	229799
Sedert aangevoerd	13464
	<u>243263</u>
Sedert afgeleverd	17032
Voorraad heden:	<u>226231</u>
Waarvan in de eerste hand	171376

30 October 1920.

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
30 Oct. 1920	420.000	7.750	2.305.000	9.950	12 ³ / ₁₆
23 " 1920	457.000	8.025	2.371.000	9.450	12 ³ / ₄ *)
16 " 1920	412.000	*)	2.256.000	*)	*)
30 Oct. 1919	385.000	12.200	1.990.000	17.000	15

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgeloope week	Sedert 1 Juli	Afgeloope week	Sedert 1 Juli
30 Oct. 1920	61.000	1.008.000	264.000	4.064.000
30 Oct. 1919	63.000	8.610.000	78.000	2.196.000

*) Nominaal. *) Feestdag. *) Niet genoteerd.

RUBBER.

De markt was gedurende de afgelopen week wederom flauw gestemd en de prijzen liepen terug, hoofdzakelijk tengevolge van het faillissement van een belangrijke firma te Londen. De noteeringen zijn echter nominaal, daar het moeilijk is betrouwbare verkoopers te vinden tegen de genoteerde prijzen, aangezien deze over het algemeen een afwachtende houding aannemen.

De noteeringen zijn: einde vorige week

Prima Crêpe loco	f 1,65	f 1,75
Smoked Sheets loco	" 1,50	" 1,60
Prima Crêpe Nov./December	" 1,70	" 1,80
Smoked Sheets Nov./Dec.	" 1,55	" 1,65
Prima Crêpe Januari/Maart	" 1,80	" 1,90
Smoked Sheets Jan./Mrt.	" 1,70	" 1,75

2 November 1920.

KAPOK.

(Opgave van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam.)
Kapakstatistiek op 31 October 1920.

Importeurs:	Voorr. Aanv.		Verk. Voorr.		
	1 Jan. 1920	tot 31 Oct.	tot 31 Oct.	op 31 Oct.	
S. & W. Birnbaum	—	1788	562	1226	
H. G. Th. Crone	1323	6696	7344	675	
Edgar & Co.	—	1935	1035	—	
Van Eeghen & Co.	146	4108	3868	386	
Van Heekeren & Co.	—	906	906	—	
Hoving & Beer	80	520	400	200	
Landbouw-Mij „Geboegan”	—	720	720	—	
Mirandolle Vouëte & Co.	650	15344	13239	2755	
S. L. van Nierop & Co.	—	2772	2615	157	
W. Tengbergen & Co.	—	1346	1346	—	
Weise & Co.	—	2146	522	1624	
J. Zwaardemaker Hzn.	—	1426	1426	—	
Order	—	7707	7607	100	
		<u>2199</u>	<u>47414</u>	<u>42490</u>	<u>7123</u>

COPRA.

De markt bleef deze week vast gestemd, en waren de omzettingen belangrijk.

Ned.-Ind. f.m.s. stoomend	f 67,—
” Mixed ”	” 65,25
Java f.m.s. October/December afl.	” 66,—
Ned.-Ind. Mixed Oct./Dec. atl.	” 64,—

2 November 1920.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
1 Nov. 1920..	nom.	91.2/8	268.15/-	35.17/6	38.-/-
25 Oct. 1920..	nom.	91.15/-	251.10.-	36.2/6	39.10/-
3 Nov. 1919..	nom.	99.17/6	273.-/-	32.-/-	44.10/-
4 Nov. 1918..	nom.	122.-/-	334.-/-	30.-/-	52.-/-
17 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	All. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
25/30 Oct. 1920	—	—	13/6	13/6	95/-	95/-
1*/23 " 1920	—	—	13/6	13/6	95/-	95/-
27 O/1 Nov. 1919	—	—	1) f 75	*) 8/6	175/-	*) 65/-
28 O./2 Nov. 1918	—	—	—	50/-	—	225/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

1) Per ton stukgoed. *) Voor Britsche schepen.

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor-deaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Gothenburg
25/30 Oct. 1920	—	—	—	—	—	—
1-23 „ 1920	—	—	—	—	—	—
27 O./1 N. 1919	54/-	85/-	75/-	50/-	f 10,-	Kr. 40
28 O./2 N. 1918	69/-	101/3	200/-	120/-	—	—
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
25/30 October 1920....	80/-	112/6	—	—
18/23 „ 1920....	80/-	112/6	—	—
27 Oct./1 Nov. 1919....	120/-	175/-	—	230/-
28 Oct./2 Nov. 1918....	275/-	500/-	—	190/-
Juli 1914....	14/6	16/3	25/-	22/3

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

INKLARINGEN.

DORDRECHT.

Landen van herkomst	September 1920		September 1919	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl havens.	1	184	—	—
Groot-Brittannië	2	259	1	100
Duitschland....	—	—	5	1,544
Zweden.....	—	—	1	674
Denemarken....	2	513	—	—
Finland.....	1	384	—	—
België.....	2	321	—	—
Totaal....	8	1.661	7	2.318
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	1	257	—	—
	4	761	—	—
Britsche.....	2	259	1	100
Duitsche.....	1	384	6	2.218
Totaal....	8	1.661	7	2.318

(Gerard Mauritz.)

ADVERTENTIËN

De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij

ROTTERDAM

Telefoon 3600

AMSTERDAM

Telefoon N 5580

's-GRAVENHAGE

Telefoon H 280, 300

LEEUWARDEN

GRONINGEN

Telefoon 1555

ARNHEM

Telefoon 2723

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc., in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.

PROSPECTUS GRATIS.

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20-22 AMSTERDAM

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4½ PCT.

GELDEN, OP DEZEN TERMIJN GESTORT, ZIJN NA AFLOOP VAN HET JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STILZWIJGEND VOOR GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

GEREGELDE STOOMVAART LIJNEN

Lancashire & Yorkshire Railway

AMSTERDAM - GOOLE.

Stoomvaart Maatschappij „Noordzee”

AMSTERDAM - LONDEN.

S.S. „BOEKELO” en S.S. „HENGELO”.

Agenten: GEBROEDERS SCHEUER.

Onze afdeling ASSURANTIE belast zich met het sluiten van alle soorten verzekeringen tegen scherp concurrerende premien.

KONINKLIJKE
HOLLANDSCHE
LLOYD

AMSTERDAM

PASSAGIERS-, VRACHT- EN
POSTDIENSTEN

NAAR

ZUID-AMERIKA

CUBA EN MEXICO

EN

NOORD-AMERIKA

HOLLANDSCHE STOOMBOT MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM—ROTTERDAM

Telefoonnummers : Noord 1411, 1699, 3011, 7396, 8941, 9030, 9035.

Telegram-adres : HOLLANDIABOOT AMSTERDAM.

Geregelde afvaarten
van
Amsterdam naar :

Londen en Hull iederen Dinsdag en Zaterdag.
Leith (Glasgow, Edinburgh) iederen Vrijdag.
Aberdeen Vrijdags om de 14 dagen.
Dundee Vrijdags om de 14 dagen.
Le Tréport (Parijs) iederen Zaterdag.
Liverpool en Belfast om de 10 dagen.
Fowey, Bristol, Swansea om de 14 dagen.

In samenwerking met de Vereenigde Nederlandsche Scheepvaart Maatsch. te 's-Gravenhage, de N.V. v/d. Eb en Dresselhuys' Scheepv. Maatsch. te Rotterdam, den Koninkl. Holl. Lloyd te Amsterdam en met de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Stoomvaart Maatsch. te Rotterdam, naar **West- en Zuid-Afrika.**

Ruime Loodsen, Spoorwegaansluiting. Billijke vrachten. Afvaartkaarten worden desverlangd geregeld toegezonden. De Stoomschepen vervoeren een beperkt aantal passagiers.

UNIE BANK

voor
Nederland en Koloniën
AMSTERDAM en ROTTERDAM

Agentschappen in Nederland en Indië:

'S-GRAVENHAGE,
TILBURG, LEEUWARDEN,
OISTERWIJK, UDENHOUT,
LOCHEM, BORCULO,
BATAVIA, SOERABAYA,
SEMARANG, BANDOENG,
MEDAN EN WELTEVREDEN

STORK

AFD. KETELBOUW

ONDERWIND-
INSTALLATIES

UITSTEKENDE RESULTATEN
bij het stoken
van
minderwaardige brandstoffen

WILTON-VUURHAARDEN

MACHINEFABRIEK HENGELO

PRACTISCH EFFECTENBOEK

Prijs f 1,25

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ, R'DAM

Gebroeders Merens HAARLEM

FABRIKANTEN VAN
TECHNISCHE
CAOUTCHOUC,
ASBEST-
EN EBONIET-
ARTIKELEN

Telefoon 103
Telegr. adr: Gomsfabriek, Haarlem

TELEF. 8655 N.

BRANDSLANGEN
en alle BRANDWEERMATERIAAL

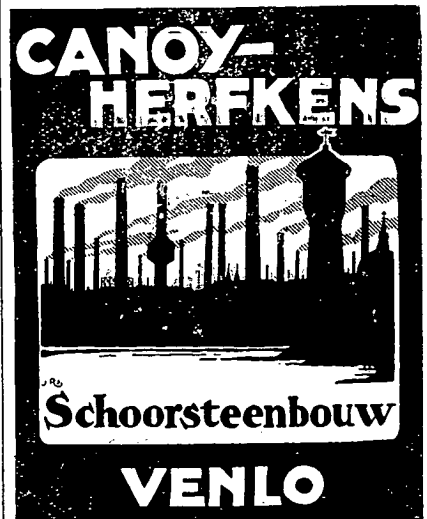
FIRMA SUJAT
GELDERSCHIEDADE
AMSTERDAM

Accountantskantoor

James Polak

(Lid Ned. Inst. v. Accountants)

MAURITSWEG 13^B
ROTTERDAM.

**CANOY-
HERKENS**

Schoorsteenbouw

VENLO

De praktijk van den
Wereld-Graanhandel

DOOR

JAN SCHILTHUIS

Prijs . . . f 4,50

Verkrijgbaar in den Boekhandel en
bij NIJGH & VAN DITMAR'S UIT-
GEVERS-MAATSCHAPPIJ, R'dam.

N.V. GIPS' HOUTHANDEL, DORDRECHT.
DWARSLIGGERS EN PALEN VOOR ELECTRIÏSCHE GELEIDINGEN.

N.V. GIPS' HOUTBEREIDING, DORDRECHT.
HOUTBEREIDING VOLGENS DIVERSE SYSTEMEN — OPSLAG VAN HOUT
OP HARE TERREINEN AAN HET MALLEGAT, TE DORDRECHT.

CREOSOOT EXPORT-MAATSCHAPPIJ, DORDRECHT.
EXPORT VAN TEEROLIE VOOR HOUTBEREIDING.